

AIARALDEA **hemen**

E S K U A L D E B A T , A I A R A L D E A K H A M A B O S T

LAUDIOKO ERTZAIN BURUA:
"Kriminalitate tasek erakusten dute Aiaraldea eskualde segurua dela" 18-19 or.

BARRRK:
"Gozatzera eta ondo pasatzera goaz Gaztea Maketa Lehiaketako finalera" 28-29 or.

ABELTZAINZAREN ERROMANTIKO BERRIAK

**MER
KA
TUA**

Abenduak
12-13-14-15

KOT
.eus

@kot.eus
@

Beste denboraldietako arropa erosteko urteko aukera bakarra

Graf!k Kooperatiba elkartean
Telleria 2, Laudio

1523 m

1523 m

IARTZUN GIPUZKO

Erreportajea

ODOL BERRIA JARDUN ZAHARREAN

Lehen sektoreari estu lotuta bizi izan den, eta oraindik ere bizi den, eskualdea da Aiaraldea. Tokiko ganadutegi txikiak itzaltzen doazen honetan, belaunaldi berri batek abere aziendak kudeatzeko ardura hartu du bere gain. Abeltzaintzaz maitemindutako lau gazteren lekukotza bildu dugu, kate luze baten azken katebegiak, baina ez azkenak.

Testua eta
argazkiak **Almar
Gutierrez Bidarte**

Garapen industrialaren eta natur-ingurunearen arteko orekan dagoen eskualdea da gurea. Fabriken grisak bezain beste betetzen du belardien berdeak Aiaraldeko paisaia. Diglosi horretan baina, gehiago jo dugu hiriguneetan babestera, eta baserri-mundutik urrun eraiki dugu gure eguneroko bizitza. Errelebo faltan, zahartzen doan sektorea

da lehen-sektorea. Gure eskualdearen postaletara mugatzen den zerbait. Baina badira lekuko hartu duten gazteak. Badago bestelako lehentasunak albo batera utzi eta animalien, lurraren eta naturaren zaintzari lotu den belaunaldi berria. Ez da urrutian bilatu behar. Nahikoa da asfaltotik burua altxatu eta gure etxe atarian bertan ditugun berdegutara begiratzearekin.

Enekok, Iratik, Urkok eta Nahiek jarri diote aurpegia abeltzain belaunaldi berriari. Zerk

motibatuta heldu diote jardun arkaikoari? Zer utzi dute bidean, eta zer da bueltan jaso dutena? Haien hitzen lekukotzak bildu ditugu, Aiaraldean hain berebizikoa bezain ezezaguna dugun jarduna gertuagotik ezagutzeko.

Eneko Serrano

Gaztandegi txiki bat du Eneko Serranok Orozkon, Santa Marina mendiaren magalean: Lusuri. Berrehun ardi baino gehiago gobernatzen ditu eta azokaz azoka saltzen du bertan ekoiztutako

gazta. Enekorentzako ez zegoen B planik, “txikitako nire ametsa da hau”.

Ez zion familia tradizioari jarraitu, bokazioa ez du gurasoengandik jaso. Haurtzarotik animaliekiko eta ardiekiko izan duen zaletasuna ofizio bilakatu du, hutsetik hasita: “Ikastola bukatu berritan Oñatiko artzain eskolan ikasi nuen, eta bertan garatu nuen gaztandegi txiki bat kudeatzeko proiektua. 2015ean eman nuen Lusuri Gaztandegia sortzeko jauzia, gaur egun arte”.

Irati Rivacoba

Enekok bezala artalde bat gobernatzen du ere Irati Rivacoba amurriorarrak. 17 urterekin ehun abelburu ditu bere ardurapean, herriko larre desberdinetatik sakabanatuta. Pasioz bizi du ardiekiko zaletasuna: “ardiak nire bizitza dira, ez dut nire burua imajinatzen haiek gabe”. Abeltzaintzari lotutako familia tradizio luze baten azken katebegia da Irati, bere neba gaztearekin batera. Gaztandegi txiki bat ere jarri zuten etxean, eta honezkero

Erreportajea

gaztarik ekoizten ez duten arren, ez dituzte animaliak alboratu.

Urko Ibarrola
Duela bi urte ekin zion Urko Ibarrola 27 urteko gazteak Zubiako Baserriko behi aziendaz arduratzeari. Aitonak sortu zuen ganadutegia eta Joseba Ibarrola aitak Txaroles arrazako behietan espezializatu zuen. Hirurogei behi buru baino gehiago dituzte, eta baserrian bertan zati-tu eta komertzializatzen dute haragia. “Txikitatik izan dugu harremana ganaduarekin etxean. Askotan lagundu dut aita behiekin, baina ez nuen orain bezala disfrutatzen. Badakizu, gaztetan ohikoa da aitak agindutako lanak gogo gutxirekin hartzea. Baina denborarekin etxean duguna baliogan jartzen ikasi dut, hemen geratzea erabaki dudana arte”, diozku Urkok irribarre zabal batekin.

Nahie Larizgoitia
Laudioko Larraño mendian dituen astoak zaintzen dituen bi-

“Txikitatik izan dugu harremana ganaduarekin etxean. Askotan lagundu dut aita behiekin, baina ez nuen orain bezala disfrutatzen”

tartean elkartu gara Nahie Larizgoitiarekin. Hamasei urterekin bere gain hartu du etxeko astoen zaintza. Ez dira nolanahiko abereak, Enkarterrietako astoak baizik. Euskal Herriko asto arraza da honakoa, eta mende luzez baserriko lan-indarra izan da, oso erabilia ere meategietako lane-tan. Orain desagertzeko arriskuan dago espeziea, eta honen berreskurapenerako elkarte bat-eko kide da Nahie.
Abeltzaintza ez da inoiz izan Nahieren baserriko ekonomia nagusia. Gurasoek baserritik kanpo ere egiten dute lan, baina beti izan dute harreman oso es-tua abereekin. “Guk beti izan di-tugu abereak etxean. Behiak izan genituen aurretik, horiek saldu eta asto eta zaldi gutxi batzuk jarri genituen. Orain ardiak ere baditugu, eta askoz asto gehiago ere”. Bati baino gehiagori eza-gunak egingo zaizkio Nahieren etxeko astoak Olentzero eta Ma-ridomingiren kalejiran ateratzen baitira urtero.

“Ez dut uste geroz eta ganadu gutxiago dagoenik. Bai, ordea, geroz eta gehiago dira itxi edo desagertzen ari diren produkzio familiarrak”

Errelebo falta
Gazteak egon badaude, beraz. Ez behar beste Aiaraldeko abereak gobernatzeko lanetan bai-na. Eneko Serranok aitortu digu ez duela errelebo argirik ikusten: “ganaduarekin hasi diren biz-pahiru pertsona datorzkit buru-ra, gehiago dira erretiroa hartu dutenak. Desoreka bat dago hor”. Antzeko ikuspegia elkarbanatu du Ibarrolak: “Erreleboa falta da. Nire inguruan dauden abeltzain gehienak 40-50 urte baino gehia-go dituzte. Gazte gutxi daude”.
Errelebo falta horrek, ordea, ez du produkzioan islarik momen-tuz. Ez behintzat supermerkatue-tako apaletako haragi edota es-nekien eskaintzan. Errelebo fal-tak baserrietako produkzio txi-kien desagertzen ari zaio era-giten, zuzen-zuzenean. “Ez dut uste geroz eta ganadu gutxiago dagoenik. Bai, ordea, geroz eta gehiago dira itxi edo desagertzen ari diren produkzio familiarrak. Hain zuzen, produkzio familiar horiek, baserri horiek dira gure

Erreportajea

herriak bizirik mantentzen dituztenak. Kontrara, orain joera ekoizpen industrialagoetara jotzea da, geroz etaazienda handiagoak, zerikusi gutxi dutenak orain arte bizitakoarekin”, azaldu digu Serranok.

Urko Ibarrolak ere bat egin du irakurketa horrekin: “Gaur egun ia ezinezkoa da baserri bat mantentzea, pentsa zenbateko ahalegina den hutsetik negozioa sortzea. Profesionalizazioa ezinbestekoa da negozio honetan aurrera egin ahal izateko. Horregatik ari dira geroz etaazienda handiagoak sortzen, bestela ez dagoelako bizirauterik”.

“Nire lagunek ere ulertzen dute hori: **ez naiz haiengana batzen abereen lanak bukatu arte**”

Bide horri heldu nahiko lioke te Nahiek eta Iratik ere, baina aurretik dituzten zailtasunen jakitun dira. Edonola ere ez dute etsitzeko asmorik. Nahie Natur-ingurunearen Kontserbazioa eta Kudeaketako zikloa ari da ikasten Murgian eta zaldietan espezializatu nahiko luke bere langintza. Irati agroekologia ikasketak egiten dabil Derion, bestelako lanpostuei aterik ez ixteko asmoz, baina beti irudikatu du bere burua artzain.

Gaztetasuna eta abeltzaintza

Lan gogorra da, elkarrizketatutako lau gazteek dute argi hori. Askotan balantzan jarri behar izan dituzte animalien gaineko ardurak eta gaztetasunaz gozatzeko aukera. “Nahiago dut ardiekin egon lagunekin juergan ateratzea baino. Ardi hauek dira nire osasun mentala eusten dutenak”, defendatu du Irati Rivacobak inolako zalantza izpirik gabe, “nire lagunek ere ulertzen dute hori; ez naiz haiengana batzen abereen lanak bukatu arte”.

Eneko Serranok ere aitortu digu lagunekin gauza asko egi-

teari uko egin behar izan diola. “Nire bizitza artaldearen inguruan antolatzen dut, lehenik nire animaliak eta tarte libreetan gainerakoa. Kuadrillarekin, lagunekin... gauza asko galdu ditut. Nik lan hau ez banu beste gauza batzuk egiteko aukera izango nuke. Baina oso aberasgarria da, nire proiektu propioa delako”.

Izan ere, lanak lan eta esfortzuak esfortzu, gogobetetzen duen jarduna da animaliena. Horren harira sakrifikatua den lan bakarra gustora egiten ez dena dela aldarrikatu du Urko Ibarrolak.

“Lan fisikoa da, dedikazioa eskatzen du. **Baina benetan sakrifikatua dena gustatzen ez zaizun zerbait egitea da**”

Sare sozialak

Baserri munduaren eta gazteen arteko zubi-lana egiteko tresna dira sare sozialak, eta horretan eskarmentua soberan du Urko Ibarrolak. Eguneroko lana aurrera nola ateratzen duen, edota txaroles arrazako behien bitxikeriak kontatzen ditu kamera aurrean, Zubiako Baserrian gertatzen dena Instagram bidez mundu osora zabaltzeko.

Behiazienda du bere ogibide eta hori elikatzeko erabiltzen ditu sare sozialak: “Gaur egun publizitatearen %90 sare sozialetan dago. Dibulgazioa ere egi-

ten dut Instagrameko bideoen bidez: nola egiten dugun lan, zer diren txarolesak... baina niretzat publizitatea da gauzarik garrantzitsuenak. Haragia saldu behar dugu bizirauteko”.

Arrakasta bereganatu duela esan genezake, jendeak gogotsu itxaroten ditu Urkoren bideoak eta aspaldi gauditu zuen 4.000 jarraitzaileen langa. “Jendeari asko gustatzen zaizkio. Askotan pentsatzen dugu hiri handietan bizi direnek ez dakitela ezer landa-eremuari buruz. Baina Amurrioko nire lagunek ere, askotan ezer gutxi dakite hemen egiten

Erreportajea

dugunaz, eta etxe atarian dituzte animaliak”.

Lan baldintzak

Abeltzaintza pasioz bizi dutela ukaezina da, baina lan jarduna jasangarria egiteko beharra ere mahaigaineratu dute abeltzain gazteek. Eguneroko lana iza-teak dedikazioa eskatzen du, eta lan-orduak antolatzekeo malgutasuna izan arren, atsedeen egunak urriak izaten dira ohikoan. Horri erantzuteko lan-indarra behar-beharrezkoa dute; lan-indarra kontratatatu ahalizateko, al-diz, produkzio handiagoa.

Eneko Serranok berriki kontratatatu du langile bat Lusuri gaztandegian, baina, gaztagilearen hitzetan, ez da nahikoa kontziliazio egokia gauzatu ahal izateko. Horregatik, produkzioa handitzeko lanetan daude buru-belarri Lusurin: “pertsona bat gehiago kontratatatu atsedeen egunak hobeto kudeatzeko”.

Asmo berdinarekin dabil Urko Ibarrola ere. Aitonak ganadutegia mantentzen zuen garaitik izan dute langile bat Zubia-ko Baserrian. Duela urte gutxi hartu zuen erretiroa langileak. Lan-kargaren handitzearen au-

rrean, Joseba Ibarrolak behi produkzioa murriztea erabaki zuen eta erretiro hartzeko prestatu zuen bere bura. Baina Urkoren iritsierak atzeratu egin ditu aitaren asmoak. Orain biek kudeatzen dute baserria eta bien artean banatzen dituzte beharrak zein atsedeen-egunak: “Atsedenerako antolatzen garenean, gure oporraldiak laburrak izaten dira. Askoz jota hiruzpalau egun egin ditzazket baserritik kanpo”. Eneko Serranok bezala, produkzioa handitzeko lanetan daude, ekoizpena errentagarria egin eta kide berri bat batzeko ganadutegira.

“Pertsona bat gehiago kontratatatu nahi dut aziendan
atseden egunak hobeto kudeatzeko”

Azokak

Azoketara bertaratzea ere bada lau gazteen jardunaren parte. Eneko Serranok, adibidez, ostegunero jartzen du postua Laudionko merkatuan: “Oso merkatu garrantzitsua da niretzat, bertan elkartzen dira nire bezero gehienak”. Gazta freskoa da Enekok Laudion gehien saltzen duena eta asteazkenak probesten ditu hori ekoizteko. Laudiokoa ez da Orozkoko gaztagileak agendan markatuta duen hitzordu bakarra. Azoka sasoi betean murgilduta dago orain, udazkenean: “Sasoi honetan astebururo ditugu azo-

Erreportajea

kak Euskal Herriko hainbat herritan, larunbat zein igande. Lagun, senide edota bikotearen laguntzarik gabe ezinezkoa litzateke azoketako lan guztia aurrera ateratzea. Mundu guztiak laguntzen du”.

Irati Rivacobak Amurrioko Artzain Egunean parte hartu du inoiz bere artaldearekin batera, baina kritiko azaldu da bertako antolakuntzarekin. Izan ere, sariketetan egondako aldaketek ez dute herriko abeltzainen parte hartzea sustatzen. “Ez gara herrigunean bizi direnen entretenimendua. Urte osoan naturguneetan abereen presentzia errespetatzen ez dutenak egun batez kontent izateko aitzakia dira batzutan azokak”. Bide horretan baserrietan bizi diren herritarrengana hurbiltzeko deia egin du gazteak.

"Lagun, senide edota bikotearen laguntzarik gabe ezinezkoa litzateke azoketako lan guztia aurrera ateratzea"

Nahiek eta bere etxekoek, aldiz, Dolumin Barikua dute azoka kuttunena; ez dute inoiz hutsik egin. Gainerakoan Enkarterritako astoaren promoziorako azoketan eta lehiaketetan ibiltzen dira.

Ibarrolatarrek etxean bertan komertzializatzen dute etxean bertan zatitutako haragia, baina noizbehinka parte hartu dute txaroles arrazako behien lehiaketetan. Etxetik oso gertu dute lehiaketa horietako bat, Urduñako San Juan ferian ospatzen dena. Amurrioko Jaietako egitarauaren barruan San Roke eguneko azokara bertaratzeko dira ere Zubia-ko Baserriko kideak. Etxeko zezena eramaten dute bertara, eta apostua antolatzen dute zezenaren pisua asmatzeko. Aurten aise gaingitu du tonelada hiru urteko piztiak.

Erromantikoak

Ez Enekok, ez Iratik, ez Urkok, ez Nahiek ez lukete euren bizimodua aldatuko. Baserrira eta abeltzaintzara lotu dute euren burua, eta egiten duten horretaz maite-

minduta bizi dira. Urko Ibarrolak azaldu du abereekin aritzeko sekretua; erromantikoa behar da izan. “Abeltzain izateko erromantikoa izan behar zara, pasioa behar beharrezkoa da hemen. Ni ere egon naiz atsegin ez nituen lanetan, zortzi ordu sartzen dituzu eta etxera zoaz. Hemendik ez zoaz inora, zure bizitza da. Asebetetzen duen lana da hau”.

Animaliak zaintzea eta haztea du gogokoen Iratik. “Zuri esker bizitza batek aurrera egin duela ikusteak ez du parekorik”. Hala-ber, hiritarrak natur ingurunearekin lotzeko beharra aldarrika-

“Abeltzain izateko erromantikoa izan behar zara, pasioa behar beharrezkoa da hemen”

tu du. Izan ere, baserriei bizkar emanda ikusten du gizartearen gehiengo. “Guk eskaintzen dugun onura ez dago bakarrik haragiaren kalitatean. Mendien eta larren zaintzan ezinbestekoa da guk egiten duguna. Herritarrek jakin behar dute Babiora sastrakak zapaldu gabe igotzeko aukera badute, hori ganaduari esker dela”, gaineratu du Urko Ibarrolak. Erakundeen trabak, burokrazioa... oztupo direla ere azaldu digu Nahiek; “geroz eta eskakizun gehiago bete behar dira, animaliak larreetan izateko, herritar ororen kaltean, abeltzain-

tzaren onurak denok jasotzen ditugulako”.

Abeltzaintzan murgildu nahi duen orori gonbita luzatu diete Aiaraldeko abeltzain gazteek. “Argi duenak eman dezala urratsa. Lan gogorra da, eta gauza asko utzi behar dira bidean. Baina nik ez dut nire burua beste ezer egiten ikusten”, esan digu Eneko Serranok.

Eneko, Irati, Urko, Nahie eta eskualdeko beste hainbeste gazteren ekimena da Aiaraldeko landa-eremuak behar duena. Gazte erromantiko hauek ez daitezen izan azken erromantikoak.

Erreportajea

Eneko Serrano

Laudio, 1994 · Lusuri Gaztandegia · Ardiak
“Txikitako nire ametsa da hau,
ez zegoen B planik”

Irati Rivacoba

Amurrio, 2008 · Karobi Ganadutegia · Ardi latxak
“Ardi hauek dira nire buru
osasuna eusten dutenak”

Urko Ibarrola

Saratxo, 1998 · Zubiako Baserria · Txaroles behiak
“Ikustea badirela zuri esker hazten eta bizi
diren animaliak, horrek ez du parekorik”

Nahie Larizgoitia

Laudio, 2009 · Ibarra Baserria · Enkarterriko astoak
“Nahiko nuke lehen sektorean lan egin, eta
aukera badut hau izango da nire ogibidea”

Herriz herri

Amurrio

Adinekoentzako egoitzako obrak abiatu dituzte

Obrak bisitatu zituzten Ramiro Gonzalezek eta Gorka Urbaranek. AiaraIdeia.eus

Testua
Aimar Gutierrez Bidarte

Hasi berri dituzte Amurrioko adinekoentzako foru egoitza handitzeko lanak, eta iragan azaroaren 14an obrak bisitatzea bertaratu zen Arabako Foru Aldundiko ordezkari bat. Bertan izan ziren Ramiro Gonzalez Diputatu Nagusia eta Gorka Urbaran Gizarte Politiken Sailako Foru Diputatua, baita Txerra Molinuevo Amurrioko alkatea ere.

Hilabete honetan abiatutako lanek 300 metro koadroko espazio berria eskainiko diote egoitzari. Momentuz espazio berri horren zimentazioa egiteko beharrezko lur mugimenduak egin dituzte. Orotara 1,3 milioi eurotan zenbatetsi dituzte egoitza handitu eta berritzeko lanak.

1990. urtean inauguratu zen Amurrioko adinekoen egoitza

eta, ordutik hona erreforma puntualak egin badira ere, azpiegiturazaharkituta dago. Bide horretan, foru gobernua "Arabako gizarte baliabideen parke zabala hobetu eta modernizatze" egindako apustua azpimarratu du Ramiro Gonzalez Diputatu Nagusiak.

Egongelaren handitzea

Esku-hartzerik garrantzitsuen egoitzako egongela-jangelan egingo dute. Lanei esker, orain dutenaren espazio bikoitza izango dute etorkizunean egoitzako erabiltzaileek. Gainera, eraikineko beste soilairuetan dauden hainbat ekipamendu espazio berritura lekualdatuko dituzte: ile-apaindegia, farmazia eta errehabilitazio gela, esaterako.

Espazioen berrantolaketa esker, banakako gela berri bat izango du egoitzak bigarren soilairuan, zerbitzuari plaza berri bat gehituz, 40 orotara.

Mendiko Eskolako jantokian soberan dagoen janaria herritarren eskura jarriko dute

Mota horretako lehen egitasmoa izango da Araban. AiaraIdeia.eus

Testua
Aitor Aspuru Saez

Iragan astetik dago funtzionamenduan Mendiko Eskolako sarreran dagoen elkartasun vending makina (Amurrioko Zero Zabor Hozkailua). Nahi dutenek janari tuperrak eskuratu ahal izango dituzte bertan, doan. Izan ere, ikastetxeko jantokian soberan dauden elikagai egokiak ontziratuko eta eskuragarri egongo dira.

Berez, ez dute edozein janari baliatuko eta tenperatura baldintza zorrotzak izango dituzte ontzien edukiek, bakteriak eta edozein arrisku ekiditeko. 64 gradutik behera egondako jakiak ez dituzte bideratuko eta makina baten bidez lau gradutara jaitsiko dute elikagaien tenperatura, bakterien

agerpena ahalik eta gehien murrizteko.

Elkartasun ekimena ez ezik, Rexcatering deituriko eskaintza honek 2030 Agendako helburuekin bat egiten du, soberakinak eta hondakinak ez sortzeko eta elikagaien xahuketa ekiditeko, CO2 isurketak ere murriztuta.

Idea ikasleena izan zen eta ikastetxeko ama batek azaldu zuen Portugaleten Rexcatering proiektua zegoela. Amurrioko Udalaren finantzazioarekin, Fundación Residuos Cero Fundazioak bere teknologia eta jarduera ekarri du ikastetxera eta astelehenetik aurrera indarrean egongo da. Fundazioak aplikazioa eta teknologia presatatu du prozesu osoa kontrolpean izateko.

Amurriokoa lehen Rexcate-

ringa izango da Araban. Bizkaiko, Gipuzkoako, Katalunian eta Andorrako 44 ikastetxe eta adinekoen egoitzatan baliatzen da sistema hau jadanik.

Ikasleen parte-hartzea

Mendiko Eskolako sukaldeko langileek elikagaiak ontziratuko badituzte ere (horretarako trebakuntza jaso dute), ikasleek euren parte-hartze erabakigarria izango dute. Euren esku egongo da tuperraren etiketak jartzea (informazio guztiarekin: osagaiak, alergenak, data, trazabilitatea...) eta motxila isotermikoetan makinara eramatea eta sartzea.

Proiektua etorkizunera begira ere sortu dute, gogoratu beharra baitago Mendiko Eskolaren aurrean nagusien eguneko egoitza irekiko dutela.

INSTALACIONES
RAGA IBARRONDO

ITURGINTZA · BEROKUNTZA
GASA · AIRE GIROTUA · AEROTERMIA

Tienda 945 30 37 35
Jesús 636 42 80 15
Juanmi 620 63 81 38
Susana 636 77 74 55

José Madinabeitia, 1 Amurrio
ragaibarrondo@gmail.com
www.ragaibarrondo.com

Arrankudiagako batzokia
2023 TIK

Ezagutu gure eguneko menua

Gure amamen betiko sukaldaritza, osasuntsua baina berritzailea

Ellexalde 20, ARRANKUDIAGA ☎ 621 15 06 94

Herriz herri

Aiaraldea

Administrazio Batzarretako ordezkariak bozkatuko dituzte igandean

Aiaraldean 34 kontzejutan egingo dituzte bozkek. Aiaraldea.eus

Testua
Aitor Aspuru Saez

Igande goizean egingo dituzte Administrazio Batzar arabarretan hauteskundeak. Lurralde historikoan 30.000 herritar dau deituak hitzordura eta Aiaraldean 24 kontzejuk prestatuko dituzte hautesontziak Aiarako udalerrian eta beste hamarrek Amurrian.

Arabako Foru Aldundiak gogoratu du erakunde hauek, herritarretik gertuen daudenak, alegia, eskumen garrantzitsuak dituztela: landa-bideak, mendiak, iturriak, baso-ondarea eta beste ondasun publiko batzuk, esaterako.

Momentuz, kontzeju guztietan herritarrak ez dira animatu zerrendak osatzera eta hautagaitzak aurkeztera. Horrek esan nahi du errolatutako bizilagun guztiak bilakatuko direla hautagaiak kontzejuen ordezkariak bihurtzeko.

Emakumen presentzia

Arabako Foru Aldundiak zein tokiko erakundeek sustatu nahi izan dute emakumezkoek modu aktiboan parte hartzea erabakitze esparru horietan. Izan ere, aurreko hauteskundetan ordezkarien % 40 izan ziren emakumezkoak eta soilik % 24 izan ziren kontzejuetako lehendakari.

Atzerago begira jarritz gero, 2017ko hauteskundeetan administrazio batzarren % 45,7ak ez zuen emakumezko ordezkariarik izan. Gainera, 48 kontzejuk ez dute inoiz izan emakumerik ardurakarguetan, eta tokiko erakunde horien % 54,28ak ez du inoiz hautatu andrerik presidente gisa. Gauzak horrela, Perez Bolinaga diputatuak adierazi du #ZureHerriaZureAhotsa lemak bultzatu nahi duela hautagai zerrenda, bereziki emakumezkoen artean. Aiarako Udalak ere antzeko mezua zabaltzen duen urrian emakumeek zerrendetan izena eman dezaten.

Urduña

Iragana, orainaldia eta etorkizuna balioetsi dituzte Urduña Herri Eskolako 30. urteurrenean

Gaurko eta atzoko ikasle, familia eta irakasle ugari bildu ziren kiroldegian eginiko ekitaldian. Aiaraldea.eus

Testua
Maider Ramirez Martin

Azaroaren 14a ostiral arratsalde berezia izan zen Urduñako Herri Eskolako komunitatearentzat. Izan ere, haurrak ikastetxetik atera eta asteburua hasieran, eskolako jolastokira biltzen hasi ziren hainbat guraso eta ikasle ohi.

Hitzordu berezia zuten, 30. urteurrenaren ospakizuna, hain zuzen ere.

Izan zirelako gara

Ekitaldia 17:30ak pasatxo hasi zen, eta pantaila handian urte horietako guztietako irudiak proiektatu zituzten, eskolan modu batean zein bestean parte hartu dutenen testigantzez lagundurik. Ondoren hartu zuten hitza Koldo Ulibarri eta Izaskun Biguri ikasle eta irakasle ohiak, hurrenez hurren. Behin baino gehiagotan gogorarazi zuten erai-kinaren 30 urteak ari dira ospatzen, eta eskolaren historia beralehenago abiatu zela, aduanako eraikinean. Publikoari eman nahi izan zioten hitza, eta hainbat pasadizo kontatu zituzten, bertaratutako barre zein hunkidura keinueen artean. Esaterako, haurrek maite-maite dute Urduñtxu maskota nola jaio zen kontatu du bere sortzaileak, Itziar Terrosek.

Garelako izango dira

Orainaldira jauzi egin zuten gero, eta egungo zuzendari Eunate Arbizuk hartu zuen hitza. Hunkituta,

ezin izan ziren malkoei eutsi. Metodologia berriei buruz hitz batzuk esateko probestu zuen Arbizuk hitzartzea, baina batez ere, eskerrak eman nahi izan zizkien eskolan lehen urratsak emateko ahaleginak egin zituztenei, eta gaur egun eskolako bizitza posible egiten dutenei. Ostean, Maialen Gineak, sortu berri den komunikazio lantaldearen izenean, ikastetxeko irudi korporatibo berria aurkeztu zuen, eta bere atzean dauden alderdiak balioan jartzen azaldu zituen logoaren zein bestelako euskarrien nondik norakoak. Etorkizunari begira jarritzaren azkenik, eta horretarako, IGEko bi kidek, Enara Llanok eta Ainhoa Valdesek hartu zuten lehenbizi hitza, eta Irati Mendigurenen bertso batekin amaiera bikaina eman zioten ekitaldiari. Behin kiroldegitik kanpo, ikasgelak bisitatzeko aukera izan zuten aspaldi eskolatik pasatzen ez ziren horiek, eta luntxa ere egon zen askaltzeko. Kalejiran lotu zituzten ostean gaur egungo eskolaren erai-kin eta eskola publikoa bere sorreran kokatuta egon zen hori, aduanakoa.

ENKARKI

ALQUILAMOS SOLUCIONES VENDEMOS SERVICIO

MAKINEN ALOKAIRUA ETA SALMENTA

Eraikuntza, industria, ekitaldiak, lorezaintza eta garbiketa

Gurekin ere, euskeraz!

Arza II industrialdea, LAUDIO · 946 43 00 42 · enkarki@enkarki.net · www.enkarki.net

Herriz herri

Urduña

Maria Dolores Madaria eta Landatas auzoetako 130 etxebizitza birgaitzeko lanak bisitatu ditu Denis Itxaso sailburuak

Denis Itxaso sailburuak Urduñako Landatas eta Maria Dolores Madaria auzoen birgaitze-integralerako lanak bisitatu ditu. Orotara 8,6 milioi euroko inbertsioa suposatu dute obrek, eta 130 etxebizitzaren irisgarritasuna eta energia eraginkortasuna hobetu dituzte.

Testua

Aimar Gutierrez Bidarte

Urduñako Maria Dolores Madaria eta Landatas auzoetako birgaitze integralerako lanak bisitatu zituen Denis Itxaso Etxebizitza eta Hiri Agendako sailburuak iragan azaroaren 6an, Iker Santocildes alkatearekin batera. Hain zuzen ere, aipatutako hiriko bi auzoetan egiten ari diren esku-hartzeari esker, bertako etxebizitzaren energia-eraginkortasuna eta irisgarritasuna hobetu dituzte.

Maria Dolores Madaria eta Landatas auzoetako 10 atarik parte hartu dute hiri-berronartze lanetan, 130 etxebizitza orotara. Erakunde publikoek aurreratu dutenez, birgaitze integrala azken fasera iritsi da, eta obrak urtea amaitu baino lehen bukatuko dira.

Burututako lanei esker auzkoideek etxebizitzaren energia eraginkortasunean eta irisgarritasunean "jauzia" egin dutela nabarmendu zuen Denis Itxaso sailburuak bisitan. Guztira hamar atarrietako zortzitan egin dituzte irisgarritasun lanak, igogailuak jarrita edo instalazioaren kota jaitsita. Bestalde, etxebizitza guztietan egin dira energia hobetzeko lanak, isolamendu termikoa jarritz, besteak beste.

Baina irisgarritasunetik eta energia eraginkortasunetik haratago ere, bi auzoen "kohesio sozialean jauzia ere egin dela" aldarrikatu zuen Itxasok. Izan ere, espazio publikoaren berrurbanizazioa ere ekarri du proiektuak. Maria Dolores Madaria auzoan Antigua pasealekuaren berrurbanizazioa, galtzadaren eta espaloien arteko kotak berdintzea, telekomunikazio-lineak lurperatzea eta argiteria publikoa hobetzea ekarri du esku-hartzeak.

Landatas auzoan, berriz, linea elektrikoak eta telekomunika-

130 etxebizitzaren irisgarritasuna eta energia eraginkortasuna hobetu dituzte. Aiaraldea.eus

zio-lineak lurperatuko dira, gas naturala auzora iritsiko da, trasteleketako sarbideak hobetuko dira, argiteria eta altzari publikoak berrituko dira eta erabilerakomunitarioko kanpo-espazio estali bat eraikiko da.

8,6 milioi euroko inbertsioa

Bi auzoak erabat birgaitzeko lanek 8,6 milioi euroko kostua izan dute orotara, eta proiektua Aiaraldea Eskualderako Berehalako Jarduera Planaren eta BERPIZTU Programaren barruan dago kokatuta.

Inbertsioaren zatirik handiena Europako Next Generation

funtsetatik eratorria dela azaldu zuen Etxebizitza Sailburuak, 3,8 milioi euro baino gehiago. Eusko Jaurlaritzak 2,1 milioi euro jarri ditu, eta beste hainbeste jarri dute bi auzoetako bizilagunek.

Zehazki, irisgarritasuna eta energia eraginkortasuna hobetzeko lanak egin dituzten atarrietan 21.327 euro jarri dute etxebizitza bakoitzeko. Energia-eraginkortasuna hobetzeko lanak soilik egin dituzten horietan, aldiz, 10.155 euro. Hori dela eta, bertako bizilagunen ahalegina balioan jarri nahi izan du Denis Itxasok. Iker Santocildesek bizilagunek obrek iraun bitartean erakutsi-

tako "pazientzia eta inplikazioa" eskertu zituen ere.

Birgaitze-politikak balioan

Hedabideen aurrean azaldutakoaren arabera, Urduñako lur-zoru eraikigarria etxebizitza publikoak eraikitzeko asmoa du Udalak, "hiria adin guztietako herritarrentzat bizigarria izaten jarrai dezan". Bisitatutako bi auzoetan egindako lanak ere goraipatu zituen Santocildesek: "Ehunka familiaren eguneroko bizitza hobetu eta gure auzoetako gizarte kohesioa indartzen duen eraldaketa sustatzen dute lan hauek". Denis Itxasok

Eusko Jaurlaritzaren etxebizitza birgaitze-politikak jarri zituen balioan. Sailburuak eskainitako datuen arabera, Euskal Autonomia Erkidegoak Europa hegoaldeko "etxebizitza-parkerik zaharrena du". Izan ere, 90.000 eraikin baino gehiago 1960ko hamarkadan baino lehenago eraikitakoak dira. Bide horretan Eusko Legebiltzarrean aurkeztutako Etxebizitza Sailaren 2026rako aurrekontu proposamena defendatu zuen Itxasok. Bertan jasotakoaren arabera, aurrekontu osoaren % 25 bideratu nahi ditu Jaurlaritzak birgaitze-politikak sustatzeko, 113,5 milioi euro inguru.

Okondo

Okondoko emakumeen historia azaltzen duen liburua aurkeztuko dute larunbatean Kultura Etxean

Okondoko emakume talde bat. Aiaraldea.eus

Testua
Aitor Aspuru Saez

Larunbatean 17:00etan liburu aurkezpena egingo dute Okondoko Kultura etxean. Herriko 30 emakumeren lekukotza eta argazkiak biltzen ditu testuak eta azken mendeko memoria jasotzen du andren ikuspuntutik.

Ametsuts Emakumeen Elkar-teak lagundu du proiektuan. Arabako Foru Aldundiko Berdintasun Sailak eta Udalak abiarazitako ekimena izan da, eta Inma Roiz idaz-

leak eta Xabier Ramos argazkila-riak gauzatu dute.

30 elkarrizketa harilkatzen ditu testuak, andra horiek bizitako zein euren ingurukoei entzundakoa uztartuz eta emakumearen eta herriaren bilakaera islatuta.

Horrela, iraganeko bizimoduak aletzen dira, komunitatearentzat esanahi bat izan zutenen oroitzapena, hala nola, "fonda eta tabernen jabeen, hirira eramanzitekeen guztiaren saltzaileen edo 'Mariagaliziar' hura bezalako ekintzaileen oroitzapena, zeinak zezen-plaza batera iritsi ziren zurezko apeak jarrita". Hala azaldu du Inma Roizek berak.

Idazleak aipatu du trabak eta lorpenak islatu dituela: sexuaren arabera segregazio sistemazuen eskola, sistema patriarkalak ezarritako bazterketa eremu publikoan zein pribatuan, guatekeak, eta Ametsuts elkartearen sorrera 1990eko hamarkadan, besteak beste. Egileak azpimarratu du Xabi Ramosen argazkiak baliatzeaz gain familien bildumetatik ere hartu dituztela irudiak, asko zuri-beltzean.

BABESTUTAKO EDUKIA

"JENDE OSO ANITZA ELKARTZEN DA HOTEL ORDUÑA PLAZAKO SPINNING KLASEETAN"

MARKEL GONZALEZ URDUÑARRAK URTEAK DARAMATZA SPINNING MONITORE LANETAN. HOTEL ORDUÑA PLAZAKO SAIOAK GIDATZEN DITU, ETA KIROLAREN ONUREZ MINTZATU DA.

Nola iritsi zara Hotel Orduña Plazako spinning monitore izatera?

Txirrindularia izan nintzen kadete eta gazte mailan. Mikel Landa edota Aberasturirekin kointziditu nuen tropelean. Denboraldi-aurrea prestatzeko hur-bildu nintzen spinningera, eta engantxatu ninduen. Oso dibertigarria iruditu zitzaidan, eta monitore titulua ateratzea erabaki nuen. Laudion hasi nintzen spinning monitore lanetan, Urduñan ere urteak eman. 2019tik daramat Hotel Orduña Plazako gimnasioan.

Zenbat saio eskaintzen dituzue Urduñako bainuetxean?

Hiru spinning talde ditugu. As-telehen eta asteazkenetan eskaintzen ditugu klaseak; 19:00etan, 20:00etan eta 21:00etan. *Kañeroa* da, baina musika eta konpainia onarekin gogotsu hartzen dut.

Saio bakoitzean 19 edo 15 lagun inguru elkartzen gara, eta leku librearen bat dagoen arren, orokorrean nahikotxo betetzen dira klaseak.

Zer nolako jendea elkartzen da spinning klaseetan?

Badira hasiera hasieratik nirekin spinning klaseetan egon direnak, eta asko eskertzen dut hori. Badira ere probatu, utzi eta bueltatzen direnak ere. Oso jende anitza dator spinning egitera. Badatoz erretiratuak, baina baita gazteak ere. Denboraldi-aurrea ondo prestatu nahi duen jende oso kirolaria edo, besterik gabe, gorputza mugitu nahi duten herri-tarrak.

Zer onura ditu spinningak?

Kirol aerobiko izugarria da, bihotz-taupaden erritmo aldatzea handiekin. Kamiseta izerditu nahi duen ororentzat apro-po-

sa. Mugikortasuna asko lantzen dugu, ez bakarrik hankak, baita dortsalak, trizepsak... bizikleta-ko posturak oro har.

Musikarekin asko jolasten dut saio guztietan. Lotura estua dut musika munduarekin, eta hori nabaritzend a saioetan. Ohiko *txumba-txumbatik* aldentzea gus-tatzen zait. Euskal musika eta ska ere asko uztartzen ditut. Musika ezinbestekoa da spinninga praktikatzeko. Erritmo desberdinak erabiltzen ditugu igotzeko, jaiste-ko edo "eremu lau" batean ibiltze-ko. Spinning saioko altimeteria musikaren bidez prestatzen dut.

Kirola praktikatzeko aukera ugari eskaintzen ditu bainue-txeak.

Gauza gehiago eskaintzen dira bai. Yoga, pilates, gimnasia fun-tzionala eta aurtan, berritasun gisa, aquagym taldea sortu da bainuetxean.

Herriz herri

Laudio

Latorro Eskolak eskatu dio Udalari atezain postuan daukan arazoa konpontzeko

Atezain postuan hutsuneak izan dituzte azken urtean. AiaraIdeia.eus

Testua
Aitor Aspuru Saez

Latorro Eskolako zuzendariak azaldu du atezain lanpostuan hutsunea duela eta Laudio-ko Udalari eskatu diola konponbidea bilatzeko. Izan ere, duela urtebete hasi ziren arazoak plaza duen beharginak baja hartu zuenean.

Geroztik langileak izan dituzte tarteka, baina baita hutsuneak ere. Esaterako, lan-poltsa batetik etorritako behargin batekuko egin zion postuari, mantenu lanak ere badituelako, eta ez soilik atezainaren betebeharrak.

Une hauetan duela hilabetea ez dutela postuan inor eta horrek eragozpenak sortzen ditu eskolan.

Zuzendaritzak AiaraIdeia Komunikabideari argitu dionez, atezainaren gabeziak lan zama handia ekartzen du: "Ez da soi-

lik ate nagusia irekia eta ixtea. Geletako eta eraikineta-ko ateen ardura hartu beharra dago, pertsianak itxi... Horrez gain, mantenu lanak ere postu horren eginkizunen barruan daude. Adarrak erortzen direnean kendu behar dira eta matxurak konpondu. Matxura handiak daudenean, Udalak bideratzen ditu, baina txikiak pilotzen joaten dira. Horrez gain, obrak daude eskolan".

Gauzak horrela, zuzendaritzako kideek aipatu dute konponbidea behar dutela ahalik eta lasterren eta ez dutela mobilizazioaren bidea baztertzeko. Edonola ere, malgutasuna ere adierazi dute: "Udal brigadako langileak bidali dituztenean bere ordutegia bete dute, hau da, 07:00etatik 15:00ak arte, eta arratsalde gure esku geratu da. Ez bada aukerarik onena ere, prest gaude moldatzeko behin-behinean".

Artziniega

Kartoi eta paper bilketaren zerbitzuarekin zeuden arazoak ez dira konpondu Artziniegan

Testua
Maider Ramirez martin

Ibilbide luzeko arazoa bilakatu da Artziniegan paperaren eta kartoiaren edukiontzietan hondakinak pilatzearena, material horien jasoketa behin eta berriz atzeratu baitute bilketa enpresako ardura-dunek. Egoera "jasanezina" bilakatzeko ari zela adierazi zuen Udalak udan. Uztailearen 16an jakinarazi

zuen Aldundiak ordura arte lan hori egitea zegokion Daorje enpresak zerbitzua emateari utziko zio- la, eta hainbat zigorespediente ireki dizkiola zerbitzua behar bezala ez emateagatik. Garbaldi enpresa da, geroztik, zerbitzua ematearen ardura-duna. Arkaitz San Jose zinegotziak Azalera podcastean azaldu zuenez, enpresa aldatetarekin batera, aurretik zeuden arazoak konpontzeko bidean egon beharko lu-

kete, baina egoera bestelakoa da: "Guk ikusten duguna eta jendeak plazaratzen duena da zerbitzuak berdintsu jarraitzen duela, nahiz eta enpresa aldatu".

Egoera ikusita, Artziniegako Udalak Aldundiari eskatu dio gaiaren gainean egotea, "bere kompetentzia baita". Batzar Orokorretan ere adierazi dute zerbitzuaren egoera, herrian behintzat, ez dela duina.

MUNDU KONPLEXU BATEAN, AIARALDETIK PERTSONAK ETA LEKUAK KONEKTATUZ

arrate
gestoria aholkularitza aseguruak

20 urte
baino gehiago
euskaraz zerbitzua
ematen

Iturralde kalea 2, AMURRIO
945 89 02 06
info@arrategestoria.com
www.arrategestoria.com

EUSKO LABELA DUEN ABELGORRIA
TREBETASUNA ETA PROFESIONALITASUNA

**BASQUE
LABEL
HARATEGIAK**
— %100 GURE —
BASERRITARREKIN

EUSKO LABEL PRODUKTUETAN
ESPEZIALIZATUTAKO TOKIA
ESTABLECIMIENTO ESPECIALIZADO
EN PRODUCTOS CON EUSKO LABEL

ZURE BASQUE LABEL HARATEGIA

AMURRIO:
CARNICERÍA ALAVA - Elexondo, 10

ORDUÑA:
CARNICERÍA ALAVA - Zaharra, 6

Iritzia

FUTBOLA, IDENTITATEA ETA MEMORIA: BALOIAK POLITIKAZ ERE HITZ EGITEN DUENEAN

Rakel Salgado

Larunbatean, San Mamesen, beste topaketa baten antzik izango ez duen partida jokatu zen. Euskal Herria eta Palestina aurrez aurre izan ziren lehen aldiz, egutegian lagunarteko gisa agertzen bada ere, inozentetik oso gutxi duen topaketan. Sinbolo, aldarrikapenez eta memoriaz beteriko norgehiagoka izan zen. Azken batean, futbolak politikoki lurralde neutroa inoiz ez dela izan —eta ezin dela izan— frogatzen zuen erakustaldia izan zen.

Badira esaldi zaharra errepikatzen dutenak oraindik: “kirola ez da politikarekin nahastu behar”. Aspirazio ederra... eta erabat irrealak. Futbola, beste edozein kultur jarduera baino gehiago agian, identitate kolektiboek, botere liskarrek, narratiba nazionalak eta gizarte esperantzek zeharkatzen dute. Estadioak eguneroko bizitzan batzuetan isiltzen dena oihukatzen duten lekuak dira. Eta taldeak, bereziki Euskal Herrikoa bezalako selekzio ez ofizialak, mugitzen, korrika egiten, defendatzen eta errematatzen diren banderak dira.

Palestinaren kasuan, esanahia are nabarmenagoa da.

“Badira esaldi zaharra errepikatzen dutenak oraindik: ‘kirola ez da politikarekin nahastu behar’. Aspirazio ederra... eta erabat irrealak”

Bere selekzioa zauriz, ausentziaz, bizitza trunkatuz beteta iritsi zen Bilbora. 2019tik ez dute etxean jokatzeko, 6 urte daramatzate desplazatuta, Jordanian, Kuwaiten edo Qatarren “bertako” partidak jokatzeko.

Al Ram-en (Zisjordania) dagoen Faisal Al Hussein estadioari eraso egin zion ejertzito sionistak 2023ko martxoan; gaur bertan jokatzeko bizia arriskuan jartzea litzateke. 400 futbolari palestinar baino gehiago hil dituzte 2023az geroztik, tartean, Soleiman Al-Obei, “Palestinako Pelé” delakoa.

Egoera horren aurrean, Europako eremu bat zapaltzea ikusgarritasun politikoko ekintza da haientzat. Haiek ere badirela gogorarazten du, haiek ere nazioa direla, gol bat ospatzeko eta genozidioa ez den zerbaitengatik titularretan agertzeko eskubidea ere badutela.

Euskal Herriarentzat ere, partidak pisu sinboliko izugarria du. FIFAk edo UEFAk ofizialki onartu gabe jarraitzen du euskal selekzioak, eta topaketa bakoitza

asmo horren oroigarria da. Larunbateko partidarekin, gainera, keinuak dimentsio etiko bat hartzen du: Palestinaren aurka jokatzeko posizionatzea da, munduak ulertu ezinik begiratzea edo gutxiegi begiratzea zer den badakiten bi herriren arteko elkartasun historikoa adieraztea da.

Eta hemen argi eta garbi esatea komeni da: partida hau politikoa da. Baina ez norbaitek futbola “erabiltzea” erabaki duelako, baizik eta futbola jada politikoa delako. Hala da ereserkia bat jotzen denean, bandera bat astintzen denean, talde batek jokalaria multzo bat baino zerbait handiagoa ordezkatzeko duenean. Bai, ordea, zein selekzio aitortzen den eta zein ez aukeratzen denean. Hala gertatzen da bombardatutako herrialde batek giza emozioa ondoen ulertzen duen kirolean lasaitasuna bilatzen duenean, 90 minuturako bada ere.

“Milaka pertsonak estadio bat okupatuko badute, ez da burugabekeria pentsatzea espazio hori justizia exijitzeko lekua ere izan daitekeela”

Hau al da futbola instrumentalizatzea? Izan daiteke. Baina egia da, halaber, gizarteak beren grina kolektiboen bidez adierazten direla. Eta pasio gutxi mugiarazten dituzte futbolak adina bihotz. Milaka pertsonak estadio bat okupatuko badute, ez da burugabekeria pentsatzea espazio hori justizia exijitzeko lekua ere izan daitekeela, jada ez daudenak gogoratzeko, bizitza guztiak inportanteak direla baieztatuz. Zerbait mugak, hizkuntzak eta sistema politikoak zeharkatu baditzaie, biraka dabilen baloia da.

Arriskua, jakina, badago: keinu sinbolikoak desegin daitezke benetako konpromisoekin batera ez badoaz. Elkartasuna ezin da kamiseta edo lelo batean geratu. Baina keinu horien boterea gutxietea ere bidegabea litzateke. Batzuetan, momentu intimo batean hasten da politika: haur palestinar bat bere selekzioa Bilbon jokatzeko ikusten, familia euskaldun bat bere seme-alabei partida hau zergatik den desberdina azaltzen, Gazan edo Zisjordanian gertatzen denaz lehen aldiz informatzen den ikuslea. Politika ez da parlamentuetan bakarrik bizi; enpatia sartzen den arrakala txiki hauetan ere bizi da.

larunbatean, hasierako txistuak jo zuenean, bi kontakizun gurutzatu ziren: erresistentziarena bata eta identitatearena bestea; entzuna izatea eskatzen duena bata, eta aitortua izatea nahi duena bestea. Bi komunitateren arteko besarkada izan zen, errealtate oso desberdinetatik, futbola injustiziak adierazteko eta etorkizun hobeak irudikatzeko hizkuntza unibertsala dela ulertzen duten bi komunitateren artekoa.

Partidak ez du mapa geopolitikoa aldatzen. Ez du okupazioa amaituko, ezta euskal selekzioaren ofizialtasuna mirariz aurreraziko ere. Baina bai gogoratuko du funtsezko zerbait: kirola duintasunerako, memoriarako eta elkartasunerako gunea izan daitekeela. Batzuetan baloi bat nahikoa dela erresistentziaz bizirauten ikasi duten bi herri lotzeko. Eta, gustatu ala ez, futbola ere politika dela. Beti izan da horrela.

OKERREKO BIDEA JARRAITZEN

Maider Lopez

Duela hilabete batzuk hausnarketa egitera eraman ninduen liburu bat irakurri nuen. Seme-alabak baloi baten atzetik korrika ikusteak haurtzaroko oroitzapenak pizten zizkion egileari, futbol-zelai batean mundua aurkitzea sentiarazten ziona gogoratuz.

Kontaktetan idazleak futbola eta, zehazkiago, Athletic bereizten duen kontzeptu bat azpimarratzen zuen: pasioa. Nahiz eta, urteetan zehar, emozio honek futbolaren eta talde askoren motorra izan, gaur egun, badirudi negozioak eta diruak bigarren planoan utzi dutela.

Lehen mailako partiden sarrerek eta taldeen janzerak, besteak beste, prezio neurrigabeak dituzte. Baina ez hori bakarrik, partiden ordutegiak erabakitzean ez dira zaleen iritzia, beharra eta betebeharrak kontuan hartzen. Zaleak futbolaren motorra direla suposatzen bada, zergatik jokatzeko dira oraindik partidak astelehenean, gaueko 21:00etan?

Orain dela hilabete gutxi batzuk, LaLiga partida bat Miamin jokatzeko negoziatu zuen. Helburua? Espainiako futbola ikus-entzule guztiei hurbiltzea eta lehiaketaren nazioarteko proiektzioa indartzea. Baina horren atzean interes ekonomiko hutsa dago: euro gehiago lortzea, zaleen eta tokiko futbolaren izaera alde batera utzita. Azkenean, zorionez, partida dagokion tokian jokatu da: Villarealen.

Bestalde, aurtengoarekin, 6 urte daramatzate Saudi Arabian euskal taldeak presentzia daukaten lehiaketa bat jokatzeko. Zer zentzu du horrek? Erabaki horien atzean dauden askok pentsa dezaketaren kontra, denak ez du balio. Horri, gehitu behar zaio LaLigako sarrera baten batez besteko prezioa bost liga nagusien artean garestiena dela. Nola da posible LaLiga-k munduko ligarik onenarenak baino garestiagoak diren sarrerak saltzea?

Argi dago: futbolak interes ekonomikoaren eta zaleekiko errespetuaren arteko oreka bat aurkitu behar du. Zentzugabekezia litzateke, eta are gehiago bizi garen sisteman, lehenbizikoak duen garrantzia ukatzea, baina bigarrena galdu gabe. Ikus daitekeenez, jarraitzen ari den bidea ez da egokiena.

Haurren kirola ez da etorkizuneko diru-iturria

Naia Landaluze

Non geratu da futbolaren inprobisazioaren esentzia? Gustuz aukeratzearen plazerra, ez betebeharragatik egitearena. Badirudi ahaztu dugula umeak dibertitu egin behar direla, ez entrenatu profesionalak balira bezala.

Gaur egun gero eta gehiago begiratzen da etorkizunera, eta gero eta gutxiago orainera. Askotan ematen du ume guztiak urrun iritsiko direla pentsatzen dela, eta horretan, kentzen diegula unea bizitzeko aukera, ume izatearen plazerra.

Inprobisazioa galtzen da, sormena eta akatsetatik ikasteko balioa. Umeak ikusi ditut urduri, akatsa egitearen beldur, perfektzioaren presiopean. Presio hori, sarritan, ez dator zelaitik, baizik eta kanpotik, gurasoen aldetik, gehienetan. Eta horrela, pixkanaka, jolasteko gogoia galtzen dute, ume izatearen xarma galtzen dute.

Uste dut ni hona iritsi banaiz, neurri handi batean nire familiari esker izan dela. Ez ninduten inoiz behartu, ez ninduten presionatu. Ume izaten utzi zidaten, akatsak egiten, gustuz jokatzeko. Ziur nago zenbat eta gehiago behartu, orduan eta gehiago gorrotatzen duzula egiten ari zarena. Kirolak ez luke zama bat izan behar, ezta betebeharragatik ere; ihesbide bat izan behar du, non bizitzen, partekatzen eta talde-lanean aritzen ikasten den.

Utzi behar diogu haurren kirola etorkizuneko diru-iturri gisa ikusteari. Kirola, batez ere, pertsona hobeak izateko tresna bat da, balioak transmititzeko bidea. Irtsiko da entrenamendu gogorren eta exijentziaren garaia; baina txiki direnean, jolasaz, zelaiaz eta ume izateaz gozatu behar dute.

Horregatik, gurasoei eskatzen diet presioa kentzeko. Beti esaten dut oso zorionekoa izan naizela, nola hezi nauten ikusita: akatsak egiten utzi didatelako, eta nire bidea nire kasa aurkitzen. Gaur Athletic Cluben jokatzeko badut, hein handi batean, haiei esker da, libre uzteagatik, futbolaz benetan goza nezan.

“Horregatik, gurasoei eskatzen diet presioa kentzeko. Beti esaten dut oso zorionekoa izan naizela, nola hezi nauten ikusita: akatsak egiten utzi didatelako”

EGURRE MADERAS!
Xabier San Roman

“Industria-hondakinen artean, bada oraindik erresistentziarako grinik. **Egin diezaiegun aurre, klase gisa, kaleratzeei, miseriari eta gerrari**”

Maderas de Lodioko langileek bi hilabete daramatzate greba mugagabeen bere lanpostuen defentsan tinko. Aiaraldean, ordea, egoera ez da berria: Tubacexen kaleratze saiakerak, Guardianen itxiera eta dozenaka familia kolpatu dituzten bestelako gertaerak. Azken urtean, gainera, Hego Euskal Herri osoan zabaldu da industriaren gainbehera, BSH eta Sunsundegiren itxierek edota Bridgestoneko kaleratze masiboei agerian utzi duten moduan.

Gauzak horrela, azken asteetan, langileek kaleratzeen kalte-ordainak kontu-korrontean jasotzen zituzten bitartean, Pradales lehendakariak bere bira industrialarekin jarraitu du. Besteak beste, ekoizpen militararekin lotura duten enpresak bisitatu ditu, hala nola Aernnova, kontratu esanguratsuak dituen konpainia, eskua luzatuz eta lortutako emaitzengatik zorionduz. Antzera jokatu berri du ITP Aeroren kasuan ere. Aldi berean, Eusko Jaurlaritzak dirulaguntza berriak iragarri zituen CAFentzat edo Irizarrentzat, Israelekin lotura dutenak; SAPAk, bestalde, kontratu bat sinatu berri du nazioarteko gerra-industriarekin.

Enpresa horiek “euskal industriaren harrotasun” gisa aurkezten dira. Baina benetan erakusten dutena zera da: euskal burgesiak eta EAJk sustatu nahi dituzten industria motak zeintzuk diren, eta zein lurralde eta bizitza diren baztergarriak. Maderasen lanpostuak galtzen diren bitartean, gero eta diru publiko gehiago doa gerra-industriara; hor dago, hain zuzen, haien politikaren norabide erreala.

Enpresak ekoizpenaren zati bat deslokalizatu, kostuak murriztu eta langileak kaleratu ditu irabaziak handitzeko asmoz eta hau instituzioen babes politikoa- rekin egin du. Ez dago EAJko kide batek komunikabide honetan aldarrikatu zuen “elkarlanerako” aukerarik. Nola arituko gara, bada, zuekin batera elkarla- nean, gure pobretzearen erantzule zareten heinean?

Aiaraldean, hamarkadetako desindustrializazioak, itxierek eta kaleratzeek erakutsi digute “berrasmatzeko” deia kontaketa atsegin bat baino ez dela, enpleguaren suntsiketa, industria-ehunaren hustuketa eta langile-klasearen pobretzea zuzitzeko. Euren ereduak soldata baxuak, malgutasuna eta despoliti- zazioa bihurtu ditu biziraupenerako baldintza; eta horrela, gainbeheraren kudeaketa etengabearen menpe utzi gaituzte.

Baina ez gaude amore emateko prest. Egoera honen aurrean, zeregin politikoa hondamendi honen erantzule diren politikari eta enpresariak seinalatzea, eta haiei aurre egingo dien klase batasuna eraikitzea da. Ez dago etorkizun partekaturik gure miseria kudeatzen dutenekin, are gutxiago gerra aberasteko aukera gisa ikusten dutenekin. Harrotasuna, aldiz, eusten dutenei dagokie; antolatzen direnei eta kaleratze edo itxiera bakoitzaren aurrean borrokatzen dutenei. Industria-hondakinen artean, bada oraindik erresisten- tziarako grinik. Egin diezaiegun aurre, klase gisa, kaleratzeei, miseriari eta gerrari.

Egurre Maderas!

Erreportajea

Solasaldia eskaini die Saida El Bakali laudioarrak Laudio Institutuko DBH 2. mailako ikasleei, Aiaraldea Hemen hamaboskarian arrazakeriaren gorakadari buruz eginiko elkarrizketa ardatz hartuta.

Arrazakeriaren inguruko eztabaida, hamaboskaritik ikasgelara

Testua **Txabi Alvarado Bañares**

Emakume kirolariak goraipatAiaraldea Hemen hamabostekariaren urriaren 22ko alean argitaratu genuen Saida El Bakaliri eginiko elkarrizketa. Arrazakeriari buruz luze eta zabal hitz egin zuen Laudioko bizilagunak, bere bizipen pertsonaletatik abiatuta. Zabalpen nabarmena izan zuen solasaldi hark, kalean zein ikasgelatan. Laudio Institutuko DBH 2. mailako ikasleek, adibidez, klasean landu zuten hamaboskariko edukia. Elkarrizketa irakurri eta galderak prestatu zituzten, eta elkarrizketatua bera gonbidatu zuten egun batean ikasgelara, sortutako duda eta galderez mintzatzeko.

Ordubeteko solasaldia eskaini zuen El Bakalik dozena bat ikasleren aurrean. Bere ogibideaz hitz egiten hasi zen laudioarra. Izan ere, gazte zein familia migratuak artatzen egiten du lan, harrera zentro batean. Gauzak hala, zentro horien jardunaren nondik norakoak aletu zituen, inoren kargura ez dauden adingabe atzerritarren errealitateaz mintzatuz, besteak beste.

Jarraian heldu zion arrazakeriaren gaiari. Dena den, hitzartze luze bat egin ordez, nahiago izan zuen ikasleekin elkarrizketan aritu, galdera zuzenak plazaratuz. “Zuetako zenbaten amek daramate beloa?”, galdetu zuen lehenbizi. Lau esku altxatu ziren. “Zuen ametako zenbati begiratu diete gaizki kaletik beloa eramateagatik?”, galdetu zuen jarraian. Hiru esku gora. “Zuen ametako zenbatek izan dituzte zailtasunak lanak topatzeko beloa eramateagatik?”. Aurreko hiru eskuak gora berriz.

Hortik aurrera elkarrizketa interesgarria egon zen ikasleen eta hizlari gonbidatuaren artean. Aipatu zituzten delinkuentzia-tasak, pertsona migratuekiko aurreiritziak

DBH 2. mailako ikasleekin aritu zen Saida El Bakali solasean. Aiaraldea.eus

eta beste hainbat gai. Bizipen pertsonalak ere partekatu zituzten. Izan ere, hainbat gazte arrazializatu zeuden ikasleen artean. Batzuk aipatu zuten arrazakeria bizi izan zutela. Beste batzuk, aldiz, ez zuten horren argi ikusten.

Poliziaren jarreraren izan zuten ardatz, adibidez. Guraso migratuak dituen gazte batek aipatu zuen poliziak bi aldiz miatu duela, bere lagunekin zapatak edo arropa begiratzen zegoela. “Badakit zergatik egiten duten, baina ez diot logikarik ikusten”, aipatu zuen. “Hori da egin behar duzuna, zure buruarekin eztabaida hori izan: Zergatik gelditu behar naute ni?”, erantzun zion El Bakalik.

Euskalduntasunean ere jarri zuten begirada. “Zenbateuskaldun daude hemen?”, galdetu zuen hizlariak. Esku ugari altxatuta. “Zenbat atzerritar daude hemen?”,

galdetu zuen gero. Beste horrenbeste esku gora. Ikasle horietako bati galdetu zion orduan: “Zergatik zara atzerritarra, hemen jaio bazara?”. Modu horretan, arrazakeriaren beste ertz bati erreparatu zion El Bakalik: gazte arrazializatuak atzerritarrek dira gizartearen begietara, hemen jaio arren. Aldiz, beste batzuk euskaldun petoak dira, euren guraso edo aiton amonak Espainiako estatuko beste toki batzuetatik iritsitakoak izan arren.

Gauzak hala, proposamen bat egin zion El Bakalik gazte horiei: “Gustatuko litzaidake zuren aiton amonei galdetzea nola iritsi ziren Euskal Herrira lan bila, euskara jakin gabe, etxerik gabe, tren batean muntatuta Burgosen, Extremaduran, Logroñon... hona etortzeko. Nola sentitu ziren, zer diskriminazio jaso zuten... gaur egun guri ‘moro’ deitzen gaituzten bezala,

Aipatu zituzten delinkuentzia-tasak, pertsona migratuekiko aurreiritziak eta beste hainbat gai. Bizipen pertsonalak ere partekatu zituzten.

garai hartan ere bazeuden eurak izendatzeko hitzak”.

Beste hainbat kontu ere aipatu zituzten saioan, baina beste horrenbeste utzi zituzten tintontzian. Izan ere, gai sakona da arrazakeriarena, eta ordubetek ez du askorako ematen. Hala ere, gaiak pentsatzen jarraitzeko gonbita luzatu zion El Bakalik ikasleei, gizartearen geroz eta gehiago hedatzen ari diren zurrumurrei aurre egiteko. “Albiste faltsu horiek orain gelditzen ez baditugu, galduta gaude. Hemen-dik hamar urtera beste moda bat sortuko delako, eta jada ez garela-ko ‘moroak’ izango jopuntuan egongo garenak”, ondorioztatu zuen hizlariak, “gure esku dago zer defendatu nahi dugun eta zer ez, baina inoiz ez dugu lotsa sentitu behar gure inguruagatik, izan nahi dugun horregatik, ezta hori defendatzeagatik ere”.

Babestutako edukia

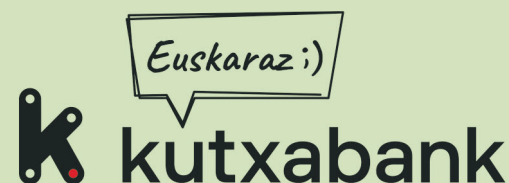
Abenduak 3.
Euskararen Nazioarteko Eguna

Kutxabanken ere zu zeu izan.
Bizi euskaraz.

Kutxabankeko harremanetarako aukeratu euskara.
Kanal guztiak euskaraz erabil ditzakezu. Informa zaitez.

Kutxabanken Hizkuntza Politika
ikusi hemen: www.kutxabank.eus

Elkarrizketa

“KRIMINALITATE
TASEK
ERAKUSTEN
DUTE
AIARALDEA
LEKU
SEGURUA
DELA”

ALFONSO MARTINEZ ETA **JOSU ANSOLEAGA** LAUDIOKO ERTZAIN ETXEKO BURUA ETA IKERKETA BURUA DIRA, HURRENEZ HURREN. AIARALDEKO SEGURTASUNARI BURUZ MINTZATU DIRA, AZKEN HILABETEETAN LAPURRETEK ALARMA SORTU ARREN, PERTZEPZIOA ETA ERREALITATEA EZBERDINAK DIRELA NABARMENDUTA.

Testua **Altor
Aspuru Saez**
Argazkiak **Txabi
Alvarado Bañares**

Azken asteotan eskualdeko zenbait herritan (Laudion, Amurrion, Urduñan eta Aiaran, gehienbat) zabaldu da herritarren arteko kezka lapurreten ondorioz. Ertzaintza horren jakitun da?

Alfonso Martinez: Bai. Batez ere abuztutik aurrera ikusi dugu autoen barruko eta etxe barruko lapurretak areagotu direla, Amurrion, Laudion eta Urduñan gehienbat. Hori da sumatu duguna.

Urtearen beste une batzuetan nabaritu duzue igorarik?

A.M.: Bai. Urduñan, adibidez, apirilean edo maiatzean ikusi genuen auto barruko lapurretak igo zirela eta horren kontra jo dugu. Hilabete batzuetan igo da, gero jaitsi... Orain ziklo batean gaude.

Zikloa aipatu duzu. 2018an edota 2019an ere egon ziren horrelako zikloak. Hau antzekoa da?

A.M.: Ni urte horietan ez nintzen Laudioko Ertzain Etxeko burua; baina beste lekuetan bezala, horrela gertatzen da eta horrela lan egiten dugu. Askotan talde kriminalak dira, sartzen dira leku batean, lapurretak egiten dituzte, etxeen barruan nagusiki, eta joaten dira. Beste kasu batzuetan ez da horrela.

Hemen Bilbo inguruko eragina nabaritzen da. Askotan ikusi dugu jendea etortzen dela Bilbo Handiko inguruetatik lapurretak egiteko, eta gero joaten direla. Hori aintzat hartzen dugu.

Aurreko ziklo horiek gaintitu dira. Nola egiten ari zaio aurre oraingo honi? Beste tresna batzuekin?

A.M.: Ertzaintza osoak egiten duen azterketa hartzen dugu kontuan. Ikusten dugu nola egiten duten lan beste mugapetan eta zer nolako arazoak etortzen diren zonalde horietatik. Beste mugapetako egoerek hemen ere isla daukate. Eta, nola ez, egunerokoan aztertzen dugu zer gertatzen ari den hemen horri aurre egiteko.

Udalek adierazi dute zuekin elkarlanean ari direla. Zertan datza elkarlan hori?

A.M.: Normalean Udaltzaingoarekin hitz egiten dugu. Batez ere, Amurrioko eta Laudioko udaltzainekin. Eurekin uztartzen ditugu informazioak eta koordinatzen dugu gure lana. Lan egiterakoan kontuan hartzen dugu zenbat ertzain ari diren lanean une horretan, eta zer egin dezakegun erakundeen artean.

Elkarriketa

Gizartearen pertzepzioa eta egoera maiz ezberdinak dira. Aiaraldea leku segurua da?

A.M.: Bai, noski, eta hala adierazten dute gure kriminalitate tasek. Gure mugapeko tasak Arabako zein Euskadiko tasen azpitik daude. Argi dago hori. Uste dut jendearen artean ere iritzia bera dela. Hemengo bizi kalitatea oso ona da, eta segurtasunaren aldetik oso toki segurua da.

Zenbait herritarrek zabaldu dituzte mezuak lapurreten inguruan, kasu batzuetan argazkiak eta akusazio zehatzak ere partekatuta... Horrelako egoeretan zer egin behar dute mezuak zabaltzen dituztenek zein jasotzen dituztenek? Zein da Ertzaintzaren gomendioa horren aurrean?

A.M.: Alde batetik, esango nuke norbaitek informazio zehatza badauka, lehenik eta behin, gure esku utzi behar duela.

“Fake news-ekin eta informazio faltsuekin adi egon beharra dago”

Josu Ansoleaga: Gureganatu behar dute informazio hori.

A.M.: Informazio horrekin guk abian jarriko dugun ikerketa eta analisisia egingo dugu, delituen kontra azkar egiteko. Horrez gain, fake news-ekin eta informazio faltsuekin adi egon beharra dago.

Guk ikusten ditugu sare sozialetan agertzen diren mezuak eta gehienetan informazioa ez da zehatza eta askotan faltsua da. Horrek eragin handia dauka gure eta herritarren pertzepzioan.

Zein neurritan eragiten dute sare sozialetan eta herriko foro horietan zabaltzen diren mezuek?

A.M.: Kasu honetan, beste askotan bezala, sare sozialetan zabaltzen diren mezuak influentzia handia daukate gure pertzepzioan eta iritzietan. Kasu honetan ere bai. Horregatik esaten dugu informazioa jasotzean kontu handiz ibili behar dela.

URKIJO KAJOI

AZAROAK 29 LAUDIO

+ MUSIKA POTEOA

GOIZEZ ETARRATSALDEZ

EGITARAUAKONTSULTATU

Babestutako edukia

Aiaraldeko euskararen eguna

2025

Ainize Gastaka Martinez
Laudioko alkatea

Abenduaren 3an bere eguna du euskarak, baina ongi asko dakigu gaur ospatzen duguna ez dela egun honetara mugatzen. Euskararen aldeko konpromisoa urte osoan zehar eraikitzen da: eskolan eta etxean, kalean eta sarean, kultur ekimenetan eta eguneroko hautu txikietan. Gu geu euskararen bihotz-taupadak garelako.

Txutxi Ariznabarreta Zubero
Arrankudiaga-Zolloko alkatea

Euskararik gabe ez dago Euskal Herririk. Euskarak identifikatzen du eta ematen dio tokia munduan euskal nazioari. Euskararen herria: Euskal Herria. Bagara, euskara gara. Baina, inoiz baino euskal hiztun gehiago izatetik, gero eta gutxiago erabiltzera pasatu gara. Alarma piztu da! Egoera iraultzea geure esku dago, geure konpromisoan. Bizi gaitezen euskaraz!

Txerra Molinuevo Laña
Amurrioko alkatea

Euskararen Nazioarteko Egunean, harrotasunez ospatzen dugu gure bihotzeko hizkuntza. Amurrion, euskaraz bizi eta elkarrekin indartzen jarraituko dugu. Euskara maitasuna da, bizia da, gure arnas eta etorkizuna. Eutsi goiari, Amurrio! Gure euskara betiko izango da bizirik.

Uxue Mendibil Telleria
Urduñako Euskara zinegotzia

Euskararen biziberritzea guztion ardura da. Urduñak euskararen aldeko konpromisoa berresten du. Hiritar guztiak gonbidatzen ditugu, euskararen eguneko ekitaldietan parte hartzera, komunitatea sendotzeko eta erabilera handitzeko. Elkarrekin euskararen lekua indartuko dugu.

Babestutako edukia

Josu Arbaiza Corada
Okondoko Euskara zinegotzia

Euskara aukeratzen dugun bakoitzean, indarra ematen diogu Okondoko bizitzan funtsezkoa den hizkuntza bati. Euskara belaunaldien arteko topagunea da, gure nortasuna bizirik mantentzen duena eta herri kohesionatuago eta irekiago bat eraikitzen jarraitzera bultzatzen gaituena. Okondon euskaraz amets egiten jarraitzen dugu!

Arkaitz San Jose Martinez
Artziniegako alkateordea

Geroz eta euskaldunagoa den herri bat bihurtzen ari da Artziniega, eta norabide horretan jarraitu behar dugu lanean. Sare lan hori sustatu behar da guztien artean, eta euskararentzako arnasmune berriak eraiki.

Aingeru Olaguenaga Iza
Orozkoko Euskara Zinegotzia

Mundu globalizatuaren eta digitalaren aroan, hizkuntza menderaezin bat zutunik dihardu, herrialde baten sustraietara finkaturik dagoena. Hizkuntz honek eutsi egiten die, oraindik eta beti bezala, inperio hegemonikoei. Aberri eta nortasunaz osatutako edabe magiko bati esker, momentuz garaiezin bihurtzen gaituena.

Iñigo Pinedo Vadillo
Aiaraldeko Kuadrillako presidentea

Aiaraldean Euskararen Eguna aukera paregabea da gure hizkuntzarekiko dugun konpromisoa berritzeko. Egunero euskarari bizia ematen dion komunitatea gara, eta bide hori elkarlanean sendotzen jarraitu nahi dugu. Gure hizkuntza zaindu eta indartzea da gure erronka.

Pruden Otegi Etxebarria
Aiarako alkatea

Mila hitz eder bota genitzake, beste urte batez, euskararen erabilera indartzeko animatuz, baina ukaezina da bizi duen larrialdi linguistikoa, duen babeserako tresna berrien premia. Neurri politikoak beharko ditu baita euskaltzaleon bulkada ere, Euskalgintzak eskatu bezala. Bitartean, euskarari hitza ematea da etorkizuna ematea.

Erreportajea

EUSKARAREN SALTSARI FALTA ZITZAION PERREXILA

Aiaraldeko bizilagunak euskarara hurbiltzeko ekimena abiatu dute Euskalgintza Kontseiluak, Faktoriak eta Helduentzako Ikastetxe Publikoak elkarlanean. Gauzak hala, munduko hainbat txokotatik eskualdera bizitzera etorritako hamar bat lagun asteartero biltzen hasi dira ordu eta erdiz, hizkuntzarekin jolasean euskalduntzerako lehen urratsak emateko. Proiektuaren zein parte-hartzaileen esperientzien berri eman nahi izan dugu datozen lerrootan.

Testua **Malder Ramirez Martin**

Etengabeko mugimenduan bizi den etxea da Faktoria. Lehen argi izpiekin batera heltzen dira langilerik goiztiarrenak, eta egunak aurrera egin ahala iristen doaz gainontzekoak. Goizeko bilera, kafe zein deiek lekua uzten diote ekintza sorta zabalarri arrastitan: margo eskola, antzerki atelierra, Subeteko tuper agroekologikoen banaketa, kontzertuak, podcasten grabazioak, yoga, arte erakusketak, solasaldiak... egunero zer edo zer.

Talde berri bat batu da Fakto-

riako ekosistema polifazetikora azaroan. Asteartero, goizeko hamarrek aldera biltzen hasi dira hamar bat lagun. Eskualdeko bizilagunak dira, baina munduko beste txokoren batean jaioak: Latinoamerikatik, Bartzelonatik, Errumaniatik, Kanariar Uhartetatik, Nafarroako hegoaldeetik datoz. Gehienei haien seme-alabek gerturatzeko diete euskara, eta Euskalgintza Kontseiluak duela bost urte abiatutako Gurasoleku ekimenari esker egin dute hizkuntza ikasteko hautua.

Arrazoiak arrazoi

Beatrix Corcalciuc errumania-

rra da, baina 27 urte zituela emigratzea erabaki zuen, lan-aukera hobeena bila. Sorterrian ere pozik bizi zela dio, familia eta lagunak baitzuten bertan, baina baxuegiak ziren soldadak. 2010ean heldu zen Amurrion, bertan zuen lehengusina bat eta elkarrekin bizi izan ziren bost urtez. Ostalaritzan eta garbiketa lanetan aritu izan da, eta aitortu du batez ere hasiera zaila izan zela, hizkuntzaren muga tarteko. 2022tik Aretan bizi da senarra eta semearekin. Haurrari eskolako lanekin laguntzeko gustatuko litzaioke euskara jakitea, baina erronka pertsonala ere bada be-

Mariaren ustez hizkuntzak berak asko dio komunitate baten izaerari buruz, horregatik egin zuen eskolak hartzeko hautua

rentzat. Izan ere, lau hizkuntza dakizki dagoeneko —errumaniera, hungariera, ingelesa eta gaztelania— eta bosgarrenaren bila doa!

Maria Alejandrak Peru utzi eta Madrilera heldu zen lehenbizi. Baina lan aukera bat suertatu zitzaion Bilbon, eta Aretan bilatu zuen bizitokia. Herriko giro lasaia eta bertako bizilagunak asko gustatu zitzaizkion, baita eskola hain hurbil izatea ere. Iaz hasi zen pentsatzen euskara ikasteko ideian, komunitatearen parte sentitzeko eta bertako kulturen murgiltzeko funtsezkoa iruditzen baitzaio. Bada-

ki ez dela desafio makala izango, euskarak ez baitu ezagutzen dituen beste hizkuntzen antzik. Dena den, merezik duela sentitu du, batez ere lehen eskoletan ikasitako hainbat esapide semearekin partekatzean hark jarri duen ilusio aurpegia ikustean: “Ama, euskaraz ari zara!”

Ezberdina da Mariaren kasua. 28 urteko erizain gazteak argi izan du beti Bartzelona handi geratzen zaion hiria dela, mugimendu eta zarata gehiegi du berarentzat eta egoera ia sostengaezina zitzaion, bere hitzetan. Zeberioko baserri batera bizitzera joan aurretik ere sentitzen zuen konexio berezi bat zuela Euskal Herriarekin, eta zehazki, Bizkaiarekin. Bere egungo bizitzaz mintzatzeko orduan nabari zaio lilura hori. Lasaitasunaren bila heldu zen herri txiki horretara eta bertan deskubritu ahal izan du zer den komunitateari lotua bizitzea. Bere ustez, hizkuntzak berak asko dio komunitate baten erroei eta izaerari buruz, eta horregatik hartzen ditu eskolak gustora.

Zeberioko Uriondo auzoan hogeita lau bizilagun dira; horien artean, Roberto. Berari esker batu zen Maria euskara ikasteko taldera. Argazkilaria lanak tartea uzten dionean etorri ohi da Roberto eskoletara, baina bera ez

da zerotik abiatzen. Bilbon jaioa da, eta berea duen euskara apurra landu, pratikatu eta partekatzen du taldearekin. Dakiena segurtasunez eta eskuzabaltasunez besteei azaltzean, eta zalan-tzak umilki galdetzean giro atsegina dakar klasera.

Astean ordu erdiz bada ere

Beatrix, Maria Alejandra, Roberto eta Mariaren antzera, eta arrazoiak arrazoi, beste sei lagun batu dira Euskalgintza Kontseiluak, Helduentzako Ikastetxe Publikoak eta Faktoriak elkarlanean garatzen ari diren proiektu honetara. Ane Izquierdo Kontseiluko kideak azaldu du euskaltegian izena-emateak eta bertako eskoletara joateak denbora inbertsio handia dakarrela, eta pertsona guztiek ez dutela horretarako paradarik.

Dena den, pixka bat egitea ezer ez egitea baino gehiago denez, astean ordu gutxi batzuk dedikatu ahal dituzten herritar horiek euskarara hurbiltzeko aukera ez galtzea funtsezkoa iruditzen zitzaion hiru eragileei.

Hori guztia modu ludiko eta arin batean, inor gehiegi kargatzeko asmorik gabe eta taldearen erritmoen arabera gertatzen bada, errezeta perfektua da koiznatzen ari dena, euskararen saltsari falta zitzaion perrexila.

PRAKTIKA ONAK EZAGUTU

LAZARRAGA SARIAK EREDU TOPAKETA

Azaroak 28

10:00

Grafik Sarea.
Laudio (Araba)

Lazarraga Saria jaso duten **Grafik Sarea, Sartu Álava, Hyundai Eska, Elkar** eta **Jimmy Jazzen** praktika onak ezagutuko ditugu.

Bisitatu diren entitateak:

Grafik Sarea

Sartu Álava

Hyundai Eska

Ondoren, Aiaraldea Ekintzen Faktorian egingo ditugu solasaldia eta hamaiketakoa.

Eman izena

Euskararen Eguna '25
Azaroak 30
Denok Okondora!

euskarak 365

Jaiopadak berpiztu!

araba euskaraz '26
Ekainak 14 Amurrio

Antolatzailea:

LAN ETA BIZI
EUSKARAZ

Babeslea:

araba álava
foru aldundia diputación foral

Erreportajea

Emakume kirolarientzat, sare sozialak epai sozial

Itziar Urkijo Deustuko Unibertsitateko irakasle eta ikerlaria Erika Borrajo doktorearekin idatzitako artikuluan plazaratu duenez, kirolariek geroz eta jazarpen eta kalte gehiago bizi dituzte sare sozialetako esposizioa medio. “Espazio seguruak” sortzea izango da erronka.

Itziar Urkijo Deustuko Unibertsitateko irakasle eta ikerlaria da. Kirol jardueren alor psikologikoa du aztergai. Aiaraldea.eus

Testua **Izar Mendiguren Cosgaya**

Emakume kirolariak goraipatzeko eta epaitzeko joera oso ohikoa da azkenaldian medioetan. Gailurra jotzen dutenek, kasu gehienetan, jendearen ahotan eta eskutan ikusten dute euren burua, eta gorputza, bidenabar. Sare sozialek nabarmen areagotu dute jazarpen hori. Hargatik, ikerlari eta unibertsitateko akademikoak kirolarientzako “gune seguruak” egokitzeak neurriak hartzen hasiak dira. Itziar Urkijo

unibertsitate irakasle eta ikerlaria “sare sozialetako iruzkin eta jazarpenen ondorioz, emakume kirolariek bizi duten kalte psikologikoak” idatzi zuen duela egun batzuk. Paula Leiton waterpolo jokalararen adibidea jarri du errealtate horiek bistaratzeko, Pariseko Joko Olinpikoetan jasantako jazarpenagatik, baina Katie Boulter tenis jokalaria ere heriotza mehatxuak jaso zituen mezu anonimo bidez sare sozialetan. “Hala iruditu dezakeen arren, ez dira kasu isolatuak. Jazarpen digitalak nabarmen eragiten du ema-

kume askoren ongizate pertsonal eta profesionalean. Beste hitz batzuetan esanda, indarkeria sinbolikoaren forma garaikidea da, iritziaren izenean mozorratzen dena”. Aiaraldera ikergaia ekartzeko asmoz, Gentzane Aldai pilotari ohi orozkoarrak ere jazarpena salatu zuen duela hainbat urte. “Ikusgarritasunak lorpenak eta aitortza dakartza berarekin, baina baita esposizioa ere”. Ikerketak abian daude, ondorioak kezkarriak baitira: “World Athleticsek ikertu du nazioarteko lehiaketetan sare sozialetako

jazarpen mezuen %59 emakume kirolariei zuzendu zitzaizkiela, eta iruzkinen %36 sexu indarkeria izan zirela. Sare sozialetan ikusgarritasuna ez da merituetan neurtzen, erreazioetan baizik”.

Aipatzetik epaitzera

Noraino izan daitezke sare sozialak epaitegi sozial? Anonimotasunak ezaugarritzen ditu halako erasoetako asko. “Arazoaren erroa ez da teknologikoa, soziala baizik. Historikoki kirolean beti egon den sexismoaren 2.0 bertsioa da”, azpimarratu du Urkijok Erika

Borrajo Mena Deustuko Unibertsitateko doktorearekin sinatutako artikuluan. “Emakume kirolariak ez dituzte euren markengatik soilik epaitzen, itxura, arropa edota adierazteko moduengatik ere. Anonimotasunak inpunitatea indartzen du: sareetan aipatzeak aurrez aurre esango ez luketena”. Hori dela eta, babeserako egiturak —protokoloak, baliabideak, laguntza psikologikoa eta abar— falta direla uste dute, “arazo kolektibo baten aurrean bakar-bakarrik utzita geratzen baitira kirolariak”.

Ondorioak

Zer nolako ondorioak sortzen ditu jazarpen digitalak? Urkijo eta Borrajo ikerlariek argi dute: irain eta kritika jarraiak ezin dira normaltzat hartu, “ezta jokoaren parte ulertu ere”. Antsietatea, insomnia, segurtasun eza, isolamendua... eragiten dituzte, besteak beste. “Jazarpena da emakume kirolarien osasun eta ongizate mentala gehien kaltetzen duen faktorea”, ondorioztatu dute. Hori dela eta, ohikoa da sare sozialen kudeaketa beste norbaiten esku uztea, babes neurri gisa. Lehia enpresa eta zirkuituak arazoaren jabe dira, Itziar Urkijo eta Erika Borrajoren iritziz. Horren adibidetzat jo dituzte Wimbledon edota Roland Garros torneoetan software propioak erabiltzea “gorroto mezuak” ekiditeko. “Batez ere, lehiatzen dauden buru osasuna babestea bilatzen dute, kultura digital seguruago eta errespetuzkoagoa”. Izan ere, emakume kirolariek ikusgarritasuna irabaztean beste hainbat neskarentzat bilakatzen dira erreferente. Bitxiztat dute jazarpen digitalaz aritzea emakume kirolariek estadioetan toki egitea lortu duten garaian: “Orain sareetan ere dagokigu espazioa eskuratzea: beldur, mehatxu edo irain eta adierazpen zein gorputzen epaietatik libre. Zeren, azken finean, zertarako balio du domina bat irabazteak gero borrokan jarraitu behar baduzu errespetatua izateko?”.

Indarkeria matxista gazteen jardueretan: ezbaian jartzetik eztabaidatzera

Gazteen arteko jarduera programatuetan (aisialdiari lotutakoak), zenbateraino dago barneratuta eta errotuta indarkeria matxista? Aisialdi hezitzaileen artean eztabaida saioa egin zuten udaberrian Faktorian hainbat egoera identifikatu eta lanketa pertsonal zein kolektiboa sustatzeko.

Haurrak udalekuean, artxibo irudi batean. Erran.eus

Testua **Izar Mendiguren Cosgaya**

Haizea bezalakoa da indarkeria matxista: ikusi ezin arren beti dago hor; batzuetan bare eta besteetan zakar. Indarkeria matxistaren adierak mota eta formatu anitzekoak dira: sutilak batzuk, agerikoak besteak. Gazteen artean geroz eta errotuago daude, ordea, eskuinaren gorakadaren ondorioz diskurtso homofoboak, matxistak, arrazistak eta abar. Baita praktikak ere.

Egoeraren aurrean, aisialdi hezitzaileen arteko topaketa txiki bat antolatu zuten udaberrian Faktorian. Handia, balio eta garrantziari dagokionez: milaka gazte eta hezitzaile aritzen dira “begirale” lanetan urte osoan zehar, eta eurei dagokie -besteak beste- indarkeria matxistak identifikatu eta lanketa pertsonalki zein kolektiboki egitearen erantzukizuna, espazio horietako arduradun edo erreferenteak diren heinean. “Ohiko protokoloak esparru hezitzaileetan ez du balio:

taberna zein txosnetatik kaleratzea erraza zaigu erasoak eragiten duena, baina udaleku batetik ez”, aipatu zuten.

Arreta edo hobetzeko urratsen artean kokatu zituzten aisialdi jarduera beraren programazio prestaketan -eta planteatzen diren dinamiketan- genero ikuspegia eta ager daitezkeen eraso edo jarrera matxistak identifikatzea. Baita erasoei erantzuteko baliabideen ezagutza ere, “askotan udaleku edo ekintza antolatzen duen enpresak protokolorik duen

ere ez dakigu, erabakirik hartu behar izatekotan”. Horri, oso denbora tarte gutxian daudela gazteekin lanean gehitu behar zaio, “eta erasoak norantza askotan gertatzen direla: ume eta nerabeen artean, hezitzaileen artean, gurasoei egin beharreko lanketan eta abar”. Horregatik, nola edo zer eraldatu galderari erantzun zioten bertaratutako kideek, eta udaleku edo aisiguneetako egiturak, espazioak, dinamika edo programazioak, hezitzaileen rolak zein hezitzaileen arteko konpli-

zitateak jarri zituzten jopuntuan edota aztertu beharrekoen artean.

Kasu errealean oinarritu ziren eztabaida taldeak osatzeko. Gazteen arteko errespetu faltan ondoriozko jarrera eta erasoak, 12 urteko trans pertsona baten aitortza, generoka logelak banatzearen eragina...

Euskal Udalekuen aferak ere hautsak harrotu ditu udazken honetan. Lanketen beharra zein urjentzia airean daude, horretarako espazioak sortu eta baliabideak aireeratzea da falta dena.

**Aiaraldeko
Beldur Barik
Sari Banaketa**

Orozkoko Donibane Aretoan
AZAROAK 28, 18:00etan

Pantxike Lamour
dinamizatzaile gisa

BELDUR
BARIK
#JARRERA
2025

**Gorde data,
ez galdu
ekitaldia**

Aiaraldeko Kuadrilla
Cuadrilla de Aiaralde

LAUDIO UDALA
AYUNTAMIENTO DE LLODIO

AMURRIO

orozko

URDUÑA
ORDUÑA

Artziniega

Artziniegako

Aiarako Udala
Ayuntamiento de Ayia

OKONDO

Babestutako edukia

Indarkeria matxistarik gabeko bizitzeko alde hartuko dituzte Aiaraldeko kaleak

Azaroak 20 Orozko

17:30 Gaztetxoko zaharra Hilerokoari eta gorputz aldaketei buruzko saioa, neska gazteentzat. Uxue Astorgaren eskutik.

Laudio

18:30 Kasinoa
"¡Casarse por papeles es... verdadero amor!" Kabaret antzerkia.

Artziniega

19:00 Kultur Etxea
"B for Boy" zineforuma eta Afrikaldia.

Azaroak 21 Artziniega

18:00 Kultur Etxea
"Palestinako emakumeen begirada" hitzaldia. Afaf AlNajjar-en eskutik.

Laudio

18:00 eta 19:30 (2 saio) Kasinoa
"Cásate con mi mujer" Kafe-antzerkia.

Urduña

18:00 Foru plaza
Batukada tailerra
Aiarandreen Taupadak-en eskutik.

Erretes-Lanteno

19:00 Kontzeju-aretoa
"Amar, arder y repetir" liburuaren aurkezpena eta elkarrizketa.

Orozko

19:00 Donibane aretoa
"Hombrigos con H" antzerkia eta foroa.

Azaroak 22 Murga

11:00 Gizarte Etxea
"Palestinako emakumeen begirada" hitzaldia. Afaf AlNajjar-en eskutik.

Azaroak 23 Artziniega

13:00 Frontoia
Berdinkrosa.

Azaroak 25 Arespalditza

17:30 Ferial
Elkarretaratzea.

Urduña

17:30 Alondegia
"Patriarcado, organismo nocivo" Doku-foruma.
19:00 Foru plaza
Elkarretaratzea.

Artziniega

18:00 Lorategi feminista
Elkarretaratzea.

Laudio

12:00 Herriko plaza
Adierazpen Institutuzionalaren irakurketa.
18:00 Aretako Kultur Etxea
Txoko Morearen irekiera.
19:00 Herriko plaza
Kontzentrazioa. Solastiar eta Etawasol elkarteek antolatua.
19:30 Altamira plaza
Kontzentrazioa. Aretako Emakumeek antolatuta.

Orozko

19:00 Zubiaur plaza
Elkarretaratzea. Mairien Kolektiboak antolatuta.

Azaroak 26 Urduña

17:00 Alondegia
Ondo jatea eta hobeto sentitzea. Sukaldaritza osasungarria emakumeen ongizaterako. Elena Jorrín-en eskutik.

Azaroak 27 Laudio

18:00 Kasinoa
"Hombrigos con H" Antzerki-foruma.

Azaroak 28 Orozko

18:00 Donibane Aretoa
Beldur Barik sari banaketa. Pantxika Lamour-en dinamizazioarekin.

Laudio

18:00 Lezeaga Aretoa
"25N, de qué nos tenemos que defender las mujeres" hitzaldia. Maitena Monroyren eskutik.

Azaroak 29 Arespalditza

10:00 eta 15:30
Emakumeen gela
Autodefentsa feminista tailerra Maitena Monroy-ren eskutik.

Orozko

12:00 Orozkoko museoa
"Mairiren bidea" Ilustratzaileen erakusketa eta ibilbidea.

Azaroak 30 Orozko

12:00 Kiroldegian
Emakume Master Cup, final laurdenak.

Artziniega

12:00 Kultur Etxea
Herriko nesken topaketa.

Aiarako Udala
Ayuntamiento de Ayala

LAUDIO UDALA
AYUNTAMIENTO DE LLODIO

www.aiaraldea.eus
webguneko agenda atalean jaso ditu atal honetan agertzen ez diren azaroaren 25eko gainontzeko deialdiak.

Bi emakumetik batek indarkeria jasan du Euskadin

Ez da
zure arazoa
soilik,
gurea ere
bada

azaroak
25

Emakumeen
kontrako Indarkeria
Desagerrarazteko
Nazioarteko Eguna

DETU, LAGUNDUKO ZAITUGU **24 h**

900 840 111

Kultura

“GOZATZERA ETA ONDO PASATZERA GOAZ GAZTEA MAKETA LEHIAKETAKO FINALERA”

BARRRK TALDEKO KIDEAK DIRA **YASMIN QUESNEL** (Malaga, 2004) ETA **JOSU AMUNDARAIN** (Orozko, 1994). URTEBETEKO IBILBIDE PUBLIKOA EGIN DU BANDAK, ETA DAGOENeko AURKITU DU BERE TOKIA ESZENAN.

Testua eta argazkiak **Aimar Gutierrez Bidarte**

Gaztea Maketa Lehiaketako finalista da Barrrk. Nola jaso duzue hautagaitzaren albistea?

Josu Amundarain: Zintzoki, uste-kabeen harrapatu gaitu guztiz. Ez genuen aparteko espektatibarik, banda pilo batek parte hartzen dute. 90 banda baino gehiagok, eta batzuk oso oso onak.

Finalurreko fasera igarotzea ere izugarria izan zen guretzat, gure burua hautatutako lehenengo 20 taldeen artean ikustea.

Yasmin Quesnel: Bozketa fasean ere ez genuen ahalegin handirik egin sare sozialetako gure jarraitzaileen botoa eskatzeko. Burua beste kontu batzuetan daukagu; datozen hilabeteetako boloak, abesti berriak... Bozkatzeko epea pare bat egun gehiago luzatu zutenean bideo txiki bat grabatu genuen, besterik ez.

J.A.: Ironikoena da ez garelako finalera igaro boto kopuru handiena biltzeagatik, epaimahaiaren hautaketa lortu dugulako baizik. Bozketa fasera igaro garen bandetatik lau arituko gara Gaztea Maketa Lehiaketan; boto gehien lortu duen taldea eta epaimahaiak aukeraturako beste hiru, azken horien artean gaude gu. *Guay* dago epaimahaiak gure proposamenaren alde egin izana, seinale ona da.

Y.Q.: Ilusionatuta bagaude, urduri ere bai. Baina tira, gure asmoa kontzertu on bat eskaintzea da eta esperientziaz ahalik eta gehien gozatzea.

Jimmy Jazz aretoan izango da finala, azaroaren 20an.

J.A.: Hori da. Gasteizko Jimmy Jazz aretoan izango da finala, ostegunean, 20:30etatik aurrera. Sarre-ra doakoa izango da, edukiera bete arte. Talde bakoitzak 20 minutuko kontzertua eskainiko dugu. *Express*. Hor bertan erabakiko da irabazlea.

Nola prestatu duzue osteguneko kontzertua?

Y.Q.: Erabaki dugu orain arte landutakoaren hautaketa txiki bat prestatzea; EPko abestiak eta inon argitaratu gabe dagoen abesti berri bat taularatuko ditugu. Nik uste hautaketa ona dela.

Pretentsiorik gabe aurkeztu zineten Gaztea Maketa Lehiaketara. Behin honaino helduta, piztu zaizue lehiakortasunaren garra?

J.A.: Niri, zintzoki ez. Eta uste dut talde osoaren izenean berdina esan dezakedala. Gure asmoa gozatzea da. Finalean gurekin aritu diren zenbait talderekin zuzenekoak

eskaini ditugu aurretik ere, eta *super rollo* ona daukagu haiekin, Marmitako Trap Bandarekin, esaterako.

Y.Q.: Lehiakortasuna zero. Ni oso ilusionatuta nago. Ziur naiz oso dibertigarria izango dela.

Akaso goiz da oraindik, baina Gaztea Maketa Lehiaketak duen dimentsioa ezagututa, nabaritzen duzue Barrrk gehiago entzuten dela?

Y.Q.: Ufa! Ba ez dakit. Ziurrenik kasualitatea izango da baina azken egunetan hiru bolo berri atera zaizkigu. Leku oso interesgarrietan gainera.

Urtebete daramazue eszenatokiengainean. Zer da Barrrk taldeak Euskal Herriko eszena musikalaria eskaini diona?

J.A.: Oraindik ez daramagu urtebete. Azaroaren 28an beteko da urte bat Jentilzulo Kulturguneko oholtzan estreinako kontzertua eskaini genduela.

Y.Q.: Jendeak esaten digunaren arabera, doinu zaharrak berreskuratu ditugu. 1980 eta 1990eko hamarkadetakoa influentzietatik asko edaten dugu, eta gure abestiek gauza asko ekar dezakete gogora. Askok esan didate talde hau edo bestea ikusi dutela islatuta gure abesti edo kontzertuetan. Guri nahigabeen ateratzen zaigu konposatzerako orduan, eta jendeak gogo onez hartu du proposamena.

J.A.: Nik uste hor dagoela gakoa. Guk ez genuen ezer zehatzik taularatu nahi, gauzak ateratzen joan dira eta publikoak horrekin konektatu du. Post-punk britaniarrarekin, Itoitzekin, Tatxersekinekin... lotu dute askok gure musika. Guk ez dugu esplizituki lotura hori bilatu, baina talde horiek entzuten ditugu. Ez da aurreikusitako zerbait.

Denboran atzera eginda, nola sortu zen Barrrk?

J.A.: Ruben eta biok urte pare bat generamatzan elkarrekin musika jotzen. Basauriko lokal batera gindoazen, gitarra eta bateria jotzera. Gure denbora-pasa zen. Denborarekin ohartu ginen bazeudela errepikatzen ziren patroiak, eta esku artean genuen hori pixka serioago jorratzea erabaki genuen. Abesti batzuk grabatu genituen, Drumgorrin lokala hartu genuen eta baxu-jole bat bilatzea erabaki genuen. Horrela kontaktatu genuen Brunorekin, Algortako nire lagun batekin. Brunorekin hasi eta gutxira abeslari baten beharra genduela ohartu ginen. Beste neska bat aritu zen aurrena, baina ez zuen funtzionatu, eta orduan batu zen Yasmin.

Y.Q.: Kuriosoa da. Izan ere, aurretik egondako abeslari hura nire

Kultura

laguna da. Inoiz komentatu zidan talde batean hasi berria zela, baina nik ez nion horri erreparatu. Taldera batzeko gonbita, orde, beste bide batetik jaso nuen. Brunoren lagun argazkilari batek pasa zien nire erreferentzia. Entsegu batera etorri nintzen eta oso ondo konektatu genuen guztiok. Oso ilusionatuta nengoen, eta banago. Zoriontsua naiz taldean.

J.A.: Gu ere bai! Yasmin batu eta gutxira eskaini genuen gure lehen kontzertua.

Eta zergatik Barrrk?
J.A.: Uste dut guk ere ez dugula oso argi (barreak).
Y.Q.: Orduak eta orduak eman genituen izen bila, eta ez genuen bat bera ere ondo ikusten. Drumgorriko terrazan geundela txakur bat zaunka ari zen etengabea eta norbaitek bark esan zuen. Brunok proposatu zuen izena, eta r batzuk gehiago gehitzea erabaki genuen: Barrrk. *Zaunk* ere genuen gustuko, baina hartuta zegoen.
J.A.: Batzuetan izena hautatzeari egundoko garrantzia ematen zaio. Guk *brainstorming* ariketa sakonak egin izan ditugu aurretik, taldea definitu eta izena bilatzeko asmoz. Animalien instintuaz luze egon ginen hizketan... Baina azkenean izena hautatu behar zen derrigorrean. Azkenean, Barrrk.

Y.Q.: Jendeak *Barik* deitzen gaitu batzuetan. Beste batzuek nahi beste *r* gehitzen dizkiote izenari; *Barrrrrrrrrrrk*. Interpreta dezala bakoitzak nahi duen erara, hori ere *guay* dago.

Urtebeteen askotan izan zarete eszenatoki gainean. Nola baloratzen duzue orain arte egindako bidea?
Y.Q.: Jentilzuloko kontzertutik urtebetera ia hogeikontzertu eskaini ditugu. Asko dira.
J.A.: Talde askok ez dute lehenengo urtean hainbeste kontzertu eskaintzeko aukera.
Y.Q.: Zorrotzaurreko El Nido Del Pajaro Peligro aretoan eskainitako kontzertua oso berezia izan zen. oso leku berezia da niretzat. Valentziako talde ikusgarri batekin jo genuen bertan.
J.A.: Garrastatzuko txosnan eskaini genuena ere asko gustatu zitzaidan. Lokatzetan. Oso leku txikia zen, publikoa gure gainean zegoen, asko disfrutatzen ditut horrelakoak. Orozko Rockeko kontzertua ere berezia izan zen niretzat, urte luzez aritu naiz bertan antolatzaile. Baina eszenatoki horrek ez zuen zerikusirik, oso handia zen. Agian ez gaude tamaina horretako oholtzatarabaina jendeak oso ondo pasatu zuen.
Y.Q.: Sentsazioa daukat kontzer-

tu guztiak izan direla politak. Denak desberdinak eta oso dibertigarriak.
J.A.: Ni bereziki gustura sentitzen naiz gaztetxeetan jotzean. Egundoko aukera daukagu musika taldeok Euskal Herrian gaztetxeen artean mugitzen den zirkuituari esker. Zorritzarrez galtzen ari da hori zenbait lekutan, eta zaindu beharra dago. Gaztetxeena *la ostia* da, beste leku askotan musika taldeek ez dute hemen dugun aukera hori. Euskal Herrian zenbat talde atera dira zirkuitu horretatik? Zaldibar, Elorrio, Bilbo, Audio, Amurrio, Urduña... tranpolin bat izan dira banda askorentzat.
Y.Q.: Gaztetxerik gabe azken urtean bost kontzertu baino ez genituen eskainiko. Portugaleteko Sastraka gaztetxean bi kontzertu eskaini ditugu, esaterako.
Zuen lehenengo EPa ere kalera-tu duzue urtebete honetan.
Y.Q.: Bai, ni gaixo nengoen grabatu genuenean. Bi aldiz grabatu genuen ahotsa.
J.A.: Oso azkar grabatu genuen bai, asteburu bakarrean. Oso ondo pasatu genuen. Etxean bezala aritu ginen grabaketan, Eten Espacio Sonoro estudioan. Alavaro Olaetxea

eta Iñigo Angulo ekoizleek gidatu zuten lana, eta estudioan grabatzen beti dago soinua askoz gehiago zukutzeko aukera. Oso gauza interesgarriak atera genituen.
Ingelesa, gaztelania eta euskara uztartu dituzue zuen hitzetan. Zelan moldatu zara euskararekin zu Yasmin?
Y.Q.: Hizkuntza izugarria dela uste dut. Soinu ikaragarria dauka. Errimatzeko eta ahoskatzeko hizkuntza itzela da. Asko gustatzen zait. Pena ematen dit hitz egiteko gai ez izatea, gogotsu nago euskara ikasteko. Josuk idatzi ditu gure euskarazko abestiak. Laster kaleratuko dugu bigarrena.
J.A.: Sugegorri abestiko *k* letrarena kontatu behar dugu. Ergatibo bat jan genuen (barreak).
Y.Q.: Grabatu ostean konturatu ginen eta beranduegi zen ezer kontontzeko.
J.A.: Guretzat izugarria da Yasminek euskaraz abesteko ahalegina egitea. Menperatzen ez duen hizkuntza bat da, baina oso ondo moldatzen da abesten. Ahalegin hori balioan jarri behar da ere.
Kontzertuz lepo duzue agenda.

“Gaztetxerik gabe azken urtean bost kontzertu baino ez genituen eskainiko”

J.A.: Abenduaren 13an Faktorian izango gara, Santurtziko La Kelon ere dugu kontzertua lotuta, Zuian izango gara ere Hil Da Laboa kolektiboarekin... urte amaiera potentea izango da, bai.
Y.Q.: Martxoan Madrilén eta Lleidán joko dugu, asteburu berdinean.

Etorkizunera begira jarri zarete?
J.A.: Datozen hilabeteetako kontzertuetan eta konposizio lanetan gaude murgilduta buru-belarri. Ordu nahikotxo dedikatu dizkiogu azken hilabeteetan sorkuntzari, gure arteko dinamika oso ona da, oso ondo ulertzen diogu elkarri. Gauza interesgarriak ari gara koiznatzen.
Y.Q.: Gure asmoa bada datorren urterako zerbait plazaratzea. Ez dakigu zer izango den oraindik. Hain azkar joan da guztia azken urtean, eta hain ondo atera zaizkigu gauzak: kontzertuak, EParen grabaketa, Gaztea Maketa Lehia-keta... Onartu behar dugu prozesu berri bat izango dela sorkuntza lan berriekin orain abiatzear gauden hau.
J.A.: Ez aspertzea da gakoa, horretarako gaude hemen.

2024ko azaroaren 28an eskaini zuen Barrrk taldeak bere lehenengo kontzertua, Orozkoko Jentilzulo Kulturgunean. **Gonzalo Quincoces**

Hurrengo geltokia→

Mikel Ayllon

#06

Bere Instagrameko biografia laburrak dioenez, dramaturgoa eta idazlea da Mikel Ayllon, gauzak sortzen ditu Piszifaktorian, eta entzuten den antzerkiaren inguruan ikertzen du EHUn. Beste hainbat gairen artean, *sold-outaren* fenomenoak euskal kulturara ere heldu izanari buruz mintzatu da *Hurrengo Geltokiaren* seigarren saioan.

Mikel Ayllonen gogokoenak

→ Liburu bat?

Sara Kane-ren obra osoa.

→ Abesti bat?

Igor Arzuagaren Eroa eta Kae Tempest-en More pressure.

→ Antzezlan bat?

Dejabu konpainiaren Itzulera eta Rimini Protokoll kolektibo alemaniarren The Walks entzuteko antzerkia, mugikorrerako aplikazio batean deskargatu daiteke azken hori.

→ Aiaraldeko txoko bat?

Urduñako mendatea, bizikletan igotzeko.

→ Kultur espazio bat?

Arriaga Antzokia eta Bira kultur gunea.

→ Errezeta bat?

Sukalkia, seitanarekin prestatua. Audioko Sanpedropeko jaiak berpiztu genueneko gogorarazten dit.

→ Superbotere bat?

Oso-oso azkar irakurri ahal izatea.

“Gero eta espektakuluaren aldeko norabide bat daramagu. Euskal Herrian ez dago kultur politikarik. Ez ditugu egitura nazional kulturalak: zentro dramatiko nazionala, liburutegi nazionala, zine akademia nazionala. Daukagun bakarra dira politika ekonomikoak, eta horiekin lotuta, politika turistikoak”.

“Zer nahi dugu? Jende askorentzat tarte bat iraungo duen zerbait, bere horretan agortuko dena, eta ez duena utziko ezer. Ez duena piztuko ezer, ez duena bideratuko inor inora. **Hondamendi erabatekoa da hori, are gehiago, gurea bezalako kultura eta hizkuntza minorizatu batentzat**”.

→ Bideo podcasta osorik gure Youtube kanalean.

Kultura

Uxue Derechok bere lehen pertsonaia protagonista filmatu berri du

Uxue Derecho Aho Beltza filmaren grabaketan . U.D.

Testua
Aitor Aspuru Saez

Zumaian grabatu dute *Aho beltza* film laburra eta Uxue Derecho audioarra izan da lanaren protagonista. Miguel Garces, Dorleta Urretabizkaia eta Sambou Diaby ere agertzen dira, eta Alba Lozano da zuzendaria. Hain zuzen, gidoia zinema-gilearen esperientzian oinarrituta dago: "21 urte nituela egin nuen lan lehen aldiz grabaketa batean. Filmatzen ari ginela, lantalde osoa elkarrekin bizi ginen, gutako asko zinea lehen aldiz egiteko ilusioarekin. Baina filmaketa bukatu genuenean, festa batean, hiru pertsonak

(tartean nire nagusi zuzenak) nire mugak gainditu zituzten". Proiektuak Udalbiltzaren finantzazioa jaso du, *Geuretik sortuta* programaren bitartez. **Bizipen bikaina** Uxue Derechok Aiaraldea Komunikabideari azaldu dionez, esperientzia hobezina izan da: "Grabazioa benetan zoragarria izan da; talde osoa jator-jatorra da, eta mimo handiz tratatu naute. Denok elkarrekin oso lotura berezia sortu genuen, eta benetako familia txiki baten moduan sentitu genuen. Oraindik ere zaila egiten zait grabazioaz hitz egitea, emozionalki oso lotuta jarraitzen dudalako.

Konturatu naiz ez dagoela grabatzea baino leku hoberik niretzat. Zaila egiten zait sentitzen dudana hitzetan jartzea: urduritasuna eta ilusioa nahasten dira, eta interpretazioaren lan eta pasioa bizirik ikustea magikoa da". Horrez gain, hitz onak baino ez ditu Alba Lozano zuzendariarentzat: "Lehen egunetik oso zoriontsu eta pribilegiatua sentitu nintzen Alba ondoan izateagatik. Alba zuzendari zoragarria da, eta bide luzea du aurretik. Nigan konfiantza jarri zuen, eta erakutsi zidan nahi dudana guztia egin ahal dudala. Hilabete hauetan asko ikasi dut berarengandik eta neuregandik ere".

Sei artista audioarren lanekin inauguratu dute "Periferian" erakusketa

Zas Kultur egitasmoaren lokalean egongo dira artelanak. Aiaraldea.eus

Testua
Aitor Aspuru Saez

Kulturlab eta Zas Kultur ekimenen elkarlanari esker, azaroaren 6an inauguratu zuten Periferian erakusketa Gasteizko San Anton plazako 4. zenbakian. Abenduaren 6an amaituko da egitasmoa. Hortaz, hilabete osoa egongo da Beñat Saratxaga, Susana Corbella, Nerea Apodaka, Belen Herrero, Jabier Herrero eta Izaskun Alonso Saratxaga sortzaileen la-

nak ikusteko. *Periferian* izenburuak esanahi anitzak ditu. Modu batean, Laudiok duen kokapenari egiten dio erreferentzia, Bilbo eta Gasteizen artean baitago, baina, aldi berean, ez dago bi hiri-buruetatik bereziki hurbil. Bestalde, artista bakoitzak lan egiteko duen moduari ere erreferentziak daude izenburuan eta, azkenik, Kulturlab eta Zas Kultur ekimenen izaerak ere barnebiltzen ditu, ohiko arte kanal handietatik kanpo mugitzen dira eta.

Aiaraldeko euskararen eguna 2025

azaroak 30 / okondo

- 9:30 / Mendi buelta
- 11:00 / Hamaiketako eta salda
- 11:00 / Puzgarriak eta jolasak
- 11:30 / Elkarteen azoka
- 13:00 / Aimara antzerkia
- 13:45 / Ekitaldi nagusia
- 14:30 / Herri bazkaria
- 15:30 / 1,2,3 Disko festa
- 16:00 / Kaitin Allende bakarriketan
- 16:45 / Egurrezko jolasak
- 16:45 / Eingo Taldea dantza plazan
- 18:00 / Jon Ozaeta DJ

Memealdia 4.0
Euskaraktibatu zozketa

FRONTOIAN KULTUR ETXEAN

Bazkariko tiketak hemen salgai:
Okondoko liburutegian, Amurrioko AEK, Laudioko Ilargi tabernan, Arrankudiaga-Zolloko Gizarte etxean eta Urduñako Alondegian.
Helduak: 15€ / Umeak: 8€

A25: Erantzukizun partekatua

Erreparatzea ere borrokatzea da

Aiaraldeko Kuadrilla
Cuadrilla de Aiaraldea

Kirola

“KLUBEKO JOKALARI BATZUEK EUROPAKO KLUBETAN BUKATUKO DUTE ZIURRENIK”

IÑAKI FERNANDEZ DE ZUAZO EKUADORREN DABIL INDEPENDIENTE DEL VALLE FUTBOL KLUBEAN. TALDE OSO GARRANTZITSUA DA HAN ETA JOKALARI GAZTEEKIN ARI DA LANEAN.

Testua **Aitor Aspuru Saez**

Non zaude orain?

Orain Ekuadorren nago, Quito alboan, 40 kilometrora, El Valle de los Chillos deiturikoan. Futbol klub batean ari naiz lanean, Independiente del Vallen, *scouting*, metodologia, trebakuntza... egiten ditut.

Klub honek indar handia dauka. FC Barcelonak egiten duen moduan, herrialde osoko jokalarik gazte onenak hautatzen dituzte eta hona etortzen dira bizitzera. Azpiegiturak dituzte, ikastetxea eta guzti. Bizitza osoa egiten dute hemen jokalariek. Izan ere, gazte batzuen etxeak ehunka edo milaka kilometrora daude eta ezin dute bidaia egin egunerok.

Eta zer da zuk egiten duzun lana zehazki?

Aintzat hartu behar da hemen denboraldia urtarrilan hasten dela eta ni duela gutxi heldu naizela. Hortaz, egiten dut mutilen hautaketa eta baita nazioarteko lana ere. Entrenatzaile gisa ere aritzen naiz jokalaria gazteenekin.

Nola sortu zen aukera hau?

Ni Athletic Clubarekin nenbilen proiektu bat egiten ikastaro baten barruan. Ikastaro horretan soilik parte har zezaketen hautatutako pertsonak. Han ezagutzen nuen jendea eta, horietako baten bitartez, Unai, lortu nuen hona etortzea.

Hemen bazeuden Bilboko bi kide. Bat zen Unai Bonbin. Berak ezagutzen zuen Arkaitz, Athleticen harrobiko zuzendari lanetan egondakoa. Berarekin jarri nintzen harremanetan eta horrela heldu nintzen. Gustuko izan zuen nola egiten dudana

lan eta eskatu zidan Ekuadorren geratzeko eta harekin joan nintzen bizitzera. Gero itzuli nintzen Euskal Herrira, amaitu nuen unibertsitatea eta nire hasierako asmoa zen Ekuadorrerajotzea berriro, baina Eibarren lana atera zitzaidan eta denboraldia amaituta, orduan bai, Independiente del Vallera itzuli naiz. Nire erreferentea hemen Arkaitz Mota da, hemengo talentu departamentuko zuzendaria. Berak nigan konfiantza jarri du.

Eibarren eta Lezaman egon ondoren, zein desberdintasun sumatu dituzu?

Hemen talentu handia dago. Hemengo jokalarien biotipoa oso nabarmena da. Fisikoki oso indartsuak dira eta gurekin lanean ari diren gazte batzuek ziurrenik bukatuko dute European jokatzeko.

Kontuan hartu behar da egun

“Hemen dena da lan egitea: gimnasioan entrenatzea, partidak ikustea... Hori da nire bizitza. Noizbait ateratzen naiz, baina ez da nire lehentasuna”

Europako puntako taldetan ari direla Ekuadorreko zenbait jokalarik: Moises Caicedo, William Pacho, Kendry Paez...

Talentuaren aldetik, maila handia da, baina futbola ez da taktikoki hain ona, Euskal Herrikoarekin alderatuz, adibidez.

Hori bai, oso jokalaririk onak daude, askok afrikar erroak dituzte eta azkarra eta indartsuak dira, izugarria da.

Klubaren aldetik, oso ezberdina da?

Eibar herriko talde bat da, baina profesionala. Ez daukate bihurtzeko askorik eta hala ere oso ondo egiten dute. Tratua oso hurbila eta ona da, baina Athleticen metodologia eta giroa bikaina da. Adibidez, Athleticen jokalariek, teknikoki edo fisikoki ez dute horrenbeste tresna, baina euren eraginkortasuna handiagoa da. Praktikoagoak dira eta

Kirola

taktikoki hobeto ulertzen dute futbola. Klubaren ikuspuntu-tik, Independiente del Valle-ko azpiegiturak eta Athletice-koak antzekoak dira. Belar sin-tetikoko zelaiak berdinak dira eta belar naturalekoen kasuan, Lezamakoak apur bat hobeak dira eta jokoa azkarragoa da han horregatik. Dena den, hau oso ondo dago, futbol zelai asko daude, bi estadio, ikaste-txe bat...

Nolako giroa sortzen du klu-bak?

Antzekoa ere. Hemen harro-biko futbol zuzendaria ere Bil-bokoa da. Garatuta dago eta ez dago arazorik. Jendea etortzen da ikustera, gabeziak konpon-tzen saiatzen dira... Agian apur bat lasaiagoa da.

Lehen aipatu duzu ez dela zure lehen aldia Ekuadorren.

Duela bi urte egon nintzen eta abuztuan itzuli naiz. Abuztua-ren 28an, zehazki.

Ezberdintasun handia dago Okondo eta Quitoko bizimo-duen artean?

Garrantzitsuena da hemen ez dagoela bizitza sozial handi-rik. Izan ere, 19:00etatik aurre-ra gaua da eta ez dago inor ka-lean, oso arriskutsua baita. Ez

dago dirurik eta gaizkile banda ugari dago. Kontu handiz ibili behar zara, ez da arrunta tabe-na batera joatea. Merkatalgu-ne batera joan zaitezke, baina, oro har, etxera joaten da jendea.

Dena den, nik azpimarra-tu nahi dut Ekuadorrera eto-rrri naizela lan egitera. Gogoko dudana egiten dut eta saiatzen ari naiz horretan zentratzen. Okondon lagunekin igarotzen nuen denbora pilo, baina he-men dena da lan egitea, gim-nasioan entrenatzea, partidak ikustea... Hori da nire bizitza. Noizbait ateratzen naiz, baina ez da nire lehentasuna.

Zer da gehien botatzen du-zuna faltan?

Faltan gehien botatzen duda-na lagunak eta familia dira, bai-na hemen badaukat bestelako familia futbolaren inguruan. Hori bai, ez da berdina.

Zein da zure helburua Ekuadorren?

Printzipioz urtea amaitzean, abenduan, Okondora itzuliko naiz, baina urtarrilan Ekuado-rrera bueltatu nahi dut, auke-ra hau aprobetxatzeko eta bes-te denboraldi bat hemen ego-tea. Momentuz ez dut helburu-rik jarri nahi. Lan egin nahi dut eta gero ikusiko dugu.

EUSKARA REN

EGUNAK 2025

AZAROAK 28, OSTIRALA

9:30 - 12:30 Herriko plazan, literatura irakurraldia (euria ari badu, plenoan).

- 10:15 - 11:00 Aresketa Ikastola (LH6)
- 11:15 - 11:45 Zabaleko (LH5-6)
- 11:45 - 12:30 Amaurre (LH5-6)

AZAROAK 29, LARUNBATA

17:00 - 20:00 Ihes gela kultura etxean. Gehienez 10 laguneko taldeak. Orduro talde bat. Izen ematea kultura etxean.

20:00 Olatz Salvador Amurrio Antzokian. 14€.

AZAROAK 30, IGARDEA

OKONDON AIARALDEKO EUSKARAREN EGUNeko OSPAKIZUNA.

19:00 "Gaua" Paul Urquijoren film berria Amurrio Antzokian (5,50€).

ABENDUAK 1, ASTELEHENA

19:00 "Gaua" Paul Urquijoren film berria Amurrio Antzokian (4,00€).

ABENDUAK 2, ASTEARTEA

17:30 Pleno aretoan, AFaren Euskara Planaren eta "Araba lehen alaba" dokumentalaren aurkezpena. Ostean luntxa.

ABENDUAK 3, ASTEAZKENA

EUSKARAREN EGUNA: SAN ANTON PLAZAN

17:00 Imanol Ituño magoa.

18:00 Kandelen argipean.

18:30 Txokolate jana.

19:00 Ugarte Otxotearen kantu kalejira San Antonetik abiatuta.

ABENDUAK 4, OSTEAGUNA

18:00 Aiaraldeko Bideo kopla finala, Amurrio Antzokian.

ABENDUAK 6, LARUNBATA

DURANGOKO LIBURU DISKA AZOKARA AUTOBUSA (10€). Irteera 09:15 Amurriotik eta itzulera 13:30ean Durangotik.

ABENDUAK 9, ASTEARTEA

17:30 Jolas libre tailerra, 0-4 urteko haurrentzako, AEKn, BERBALAGUnen eskutik. Izena emateko: 607673744.

ABENDUAK 13, LARUNBATA

18:00 "AMAK" antzezlan Amurrio Antzokian. 6,50€.

ABENDUAK 18, OSTEAGUNA

17:30 Eskalada tailerra Bañueta Kiroldegian, BERBALAGUnen eskutik. Izena emateko: 607673744.

ABENDUAK 20, LARUNBATA

17:00 Txantreako eta Amurrioko erraldoien kalejira, gaiteroek lagunduta, herriko plazatik abiatuta.

18:30 Ene Kantak taldearen "ENE KANTAK DANTZAN TXANTREAKO ERRALDOIEKIN" ikuskizuna Bañueta kiroldegian (10€).

ABENDUAK 27, LARUNBATA

20:00 Eñaut Elorrieta Amurrio Antzokian. 12€

URTARRILAK 4, IGARDEA

19:00 Euskal Herriko Bertsolari Finalisten saioa, Amurrio Antzokian. 8€

Kirola

MENDIKO TRAILA

Foru Plazan zein Txozako ingurutan ehunka lagun elkartu ziten. Aiaraldea.eus

Giro paregabea sortu du herrigunean zein naturan Urduñako Mendi Lasterketak

Testua
Aitor Aspuru Saez

576 lagunek eman zuten izena Urduñako Mendi Lasterketaren aurtengo edizioan parte hartzeko. Azaroaren 9an jendetzak hartu zuen hiria goizeko lehen ordutik lasterketetan parte hartu zein kirolariak animatzeko. Lasterketa nagusia abiatu aurretik Madaras de Llodioko grebalaria omen du nahi izan zituzten, babesa adierazteko. Ez zen izan lasterketako aldarrikapen bakarra, plazan Palestinararen aldeko pankarta erraldoia eskegi baitzuten.

Sailkapenen aldetik, 33 kilometroko proban Joel Santamaria, Jon Durana eta Jon Betolaza izan ziren irabazleak gizonezkoen kategorian. Aipatu beharra dago Iosu

Isasi aiarrarra zazpigarrena izan zela. Emakumezkoen artean, Ainara Urrutiak, Sarah Ugartek eta Ainhoa Intxaustik osatu zuten podiuma.

14 kilometroko norgehiagokan Mikel Larrinaga izan zen irabazleak gizonezkoen kategorian, Endika Martin bigarrena eta Asier Juanbeltz hirugarrena. Distantzia bereko lehen emakumezkoak Irune Lertxundi, Leire Etxabe eta Zuriñe Hoyos izan ziren.

Txandakako diziplinan Koldo Etxebarria eta Unai Pagazaurtundua Aiaramendi eta Itxinape taldeetako kideek osatutako bikoteak lortu zuen garaipena. Aitor Gonzalez Mesa eta Ibon Mesa Perez izan ziren bigarrenak eta hirugarrenak, aldiz, Unai Unzaga Larrazabal eta Xabier Arranz Moscoso.

ZIKLO-KORSA

Mirari Gotxi pozik itzuli da Europako Ziklo-kros Txapelketatik, 21. postua lortuta

Testua
Aitor Aspuru Saez

Azaroaren 8an, Belgikan, Middelkerke hirian, erronka garrantzitsua izan zuen Mirari Gotxi txirrindulariak, Europako Ziklo-kros Txapelketan parte hartu baitzuen junior kategorian.

Emaitzaren aldetik, 21. postua eskuratu zuen eta esperientziari dagokionez, oso aberasgarria izan zen lasterketa. Izan ere, ezohiko elementu batekin topo egin zuen

Amurrioarrak esperientzia ikusgarritzat jo du lehiaketa eta zirkuituaren zailtasuna azpimarratu du

amurrioarrak, zati asko harezkoak baitziren. Testuinguru horretara ez dago ohituta Gotxi eta, gainera, erorketa izan zuen probaren hasieran.

Horregatik, hain zuzen, atzean geratu zen lehenengo itzulietan, baina apurka-apurka aurrera egitea lortu zuen. Azkenean, Barbora Bukovska lehen sailkatuak baino 3 minutu eta 50 segundo gehiago behar izan zituen ibilbidea betetzeko.

Txirrindularia pozik itzuli da eta balioan jarri du kontinenteko onenekin lehiatzeko aukera izatea.

AIARALDEKO

EMAKUME* SORTZAILEEN V. AZOKA

AZAROAK 29 · 11:30-14:00 · FAKTORIAN

13:00 AIARALDEKO GENEALOGIA FEMINISTAK - AURKEZPENA

PARTE-HARTZAILEAK

KREAGUNE · BITXIK KOOL · BOR-BOR ASKATXO · (H)IRU CONCEPT SOTRE · LEIKE HARRIKA · ZIRTZILU · AIARA POLTSAK MAITANEREN ISTORIOAK · KAOTICAT · E3J

FEMINISMO **FAKTORIA**

MARVICTORIA
PROYECTOS

BERRIKUNTZAK ETA ERAIKUNTZAK

- SUKALDEAK
- KOMUNAK
- ETXEBIZITZAK
- TEILATUAK
- ELEKTRIZITATEA
- PINTURA

Konpromezurik gabeko aurrekontuak

623 323 391

QR-a eskaneatu eta webgunea bisitatu >

ehbildu

askatasun
hautea

Manifestazio
Nazionala

Azaroak 22 · Bilbo
17:30 · La Casilla

Herriko plaza

Amama
Zoorionak Amama Mari Karmen
eta Gaxen familaren partez!!!!
Askok Maite zaituztegu

Familia

Ullotarrak
Maitagarriak zarete, bikiak; bai
txiki-txikiak zinetenean zein
orain. Segi bazterrak alaitzen,
karakola ta bareak!"

FamiGlia

BIDALI ZURE ZORION AGURRA!

Idatzi zure mezua eta bidali argazkia agurrak@aiaraldea.eus helbidera eta Aiaraldea.eus atarian plazaratuko dugu. Abenduaren 10ean argitaratuko da hamabostekariaren hurrengo zenbakia.

Zozketa

Arte Eman Festara joateko sarrera bikoitza zozkatuko du Aiaraldea Komunikabideak

Parte hartu!

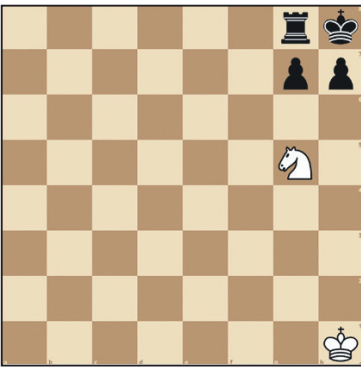
Aiaraldea Komunikabideak Arte Eman festaz gozatzeko sarrera bikoitza zozkatuko du.
Zozketaren data: Azaroak 21, 12:00etan

Denborapasak

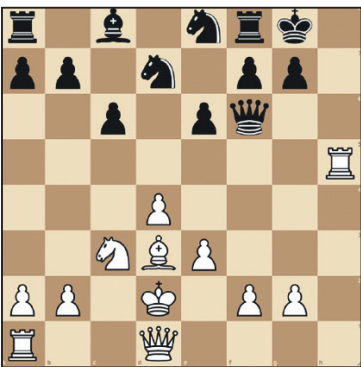
SUDOKU ZAILA

	6	2	7					5
		7						9
								8
	7				6	9		
		5					3	
3				7	1	6	8	
							4	
				8				
	4			3	9	7		

COZ MATEA

DAMIANO MATEA

Zuriek jokatzeko dute eta mate egiten dute.
Amurrioko Xake Taldea

SUDOKU ERRAZA

	4	3	8	5	2		7	6
					6			
8	1					5		3
2		4		7	8		3	5
	9			3		7	6	
3							4	
	3	9			5	6		
				9		2		7
	7		6					

DENBORAPASEN SOLUZIOAK

Sudoku eta xake partiden soluzioak webgunean ikusgai: www.aiaraldea.eus/denborapasak

Argitaratzailea: Aiaraldea Kooperatiba Elkartea **Tirada:** 10.000 ale.
Maiztasuna: Hamabostekaria **Lege gordailua:** BI-1230-2013
Posta elektronikoa: egunkaria@aiaraldea.eus | agenda@aiaraldea.eus | erredakzioa@aiaraldea.eus
Publizitatea: publizitatea@aiaraldea.eus | 688 62 53 94
Helbidea: Errotari kalea 4-8 pabilioia, Laudio. Araba. 01400
Telefonoak: 94 656 85 54 | 688 84 81 52
Webgunea: www.aiaraldea.eus

ERREDAKZIO OHARRA: Aiaraldea Aldizkariak ez du beregain hartzen iritzi artikuluetan, zein egindako elkarrizketetan adierazitakoaren erantzukizuna.
ESKER BEREZIAK BANATZAILE BOLUNTARIOEI: Sofia Cisneros, Aitziber Alava, Josu Zabala, Genma Corbella, Endika Arribas, Christian Alemany, Gartzen Garaio, Aitor Fernandez, Jon Catalan, Iñaki Larrakoetxea, Amets Meaza, Lander Ria, Xabi Ugalde, Alberto Gutierrez, Eunate Molinuevo, Ekhiñe Etxepeteleku

EGUNKARI HAU LAGUNTZEN DUTE:

Aurtengo gabonetan jaso
MARI DOMINGIREN
ESKUTITZ PERTSONALIZATUA
zure etxean

Idatzi Mari Domingiren eskutitza eta jaso bueltan bere erantzuna sorpresa eta guzti!
Azaroaren 17tik abenduaren 12ra egongo da postontzia Faktorian!

MARIDOMINGI MAITEA,

NIRE IZENA _____ DA

NIRE ETXEKO HELBIDEA (KALEA, ZB., HERRIA) _____

_____ DA

HURRENGOA KONTATU NAHIKO NIZUKE (URTEAN BIZITAKO PASARTE BAT,
TXISTE BAT, KONDAIRA BAT...):

Sartu Faktoriako postontzian

1

Eskutitza idatzi

Kontatu Mari Domingiri hurrengo gauzak:

- Idazten duenaren **izena**
- Eskutitza jaso nahi den **helbidea**
- Urtean zehar egindako zerbait **kontatu** (idazten ez dakitenek argazki edo irudi baten bidez adierazi dezakete)

2

Postontzira bota

Eskutitza Faktorian horretarako prestatutako postontzira bota abenduak 12a baino lehen

3

Zure etxean jaso

Eskutitz pertsonalizatua zure etxean jaso

OHARRAK

Maridomingik Aiaraldea euskualdean bakarrik banatuko ditu eskutitzak (Urduña, Amurrio, Aiara, Laudio, Okondo, Artziniega, Orozko, Arrankudiaga-Zollo eta Arakaldo).

Bidalketa helbidea ondo jarrita agertu behar da eskutitzean, bestela ezingo da bidali. (KALEA ETA HERRIA ondo adieraziz).

Euskaraz dauden eskutitzak bakarrik erantzungo dira, eta opariez gain, beste zerbait kontatzen dutenak (urteko pasarte bat, istorio bat, xiste bat...).

Informazio gehiago: 722 22 75 32 (Aritz).

Ko

HEZKUNTZA

Irakurketa
gunea

GAXUXA ETA
KARRAMARRO MAGIKOA

Egileak: Alvaro Beñaran eta Ohiane Beñaran
Argitaletxea: Xangorin SL
Gaxuxa protagonista duen bigarren ipuina da hau. Beldurrak lantzeko ipuina da, kasu honetan herensuge bat ageri da Gaxuxa zelatatzen. Gaxuxak bere motxilan dituen elementuekin herensugea aldentzea lortuko du eta basotik lasai ibiliko da.

SAREAK

Idazlea: Eloy Moreno
Argitaletxea: 12 urtetatik gora
Adina: 12 urtetatik gora
Sare sozialen inguruan hitz egiten duen eleberria da Eloy idatzi duena. Neska gazte bat liluratuta dago jendeak jartzen dituen arropa eta gorputzekin. Guzti horrek beragan dakarren emozioak kontatzen dizkigu oso modu erakargarrian idazleak.

JOLASGUNEAK

ABENDUALDIA

ZER DA: Gabonetako egutegia, abenduaren 1etik abenduaren 24ra luzatzen den proposamen bat da. Neguko solstizioa iragartzeko egutegi bat da, zeinetan fisikoki ikus daitekeen zenbat egun falta diren solstizioa heltzeko. Familian zein lagunekin planak egiteko eta hauei garrantzia emateko baliatuko daiteke. Harremanak zentroan jartzen dituen abendualdia egitea proposatzen dizuegu. Planak errealistak izatea eta norbere familiari doituak izatea garrantzitsua da.

- PROPOSAMENAK:**
- 1-Baso ibilaldia egingo dugu eta natur elementuekin gabon apaingarriak sortuko ditugu. SARTU: Gabon apaingarri bat.
 - 2-Elkarrekin MariDomingiri eskutitza idatzi. SARTU: Arkatz berezi bat.
 - 3-Bi muxu jasotzeko bonoa. SARTU: Fisikoki bonoak
 - 4-Afari berezi bat egin. SARTU: Haurren jaki gustokoenaren argazkia.
 - 5-Etxea Gabonetarako apaindu.SARTU: Apaingarri bat.
 - 6- Gabonetako ikuskizun baterako sarrerak. SARTU: Sarrerak
 - 7- Gabonetako iratxoa egin. SARTU: Iratxoa egiteko materiala.
 - 8- Gabonetako ipuin bat kontatu. SARTU: Ipuina bera.
 - 9- Gaztainak egosi edo erre. SARTU: Gaztain bat
 - 10- Olentzero eta MariDomingiri marrazki bat egin. SARTU: Margo batzuk.
 - 11-Klarionekin familian kaleak apaindu: SARTU: Klarionak
 - 12- Mahai jolasetara familian jolastu. SARTU: Mahai jolas horren fitxa bat.
 - 13-Gabonetako gailetak egin. SARTU: Errezeta.
 - 14-Mendian harriak bildu, gero dekoratzeko. SARU: Margoa/pintzel bat.
 - 15-Familian gabon abestiak abestu. SARTU: Perkusio instrumentu bat.
 - 16- Etxeko lehioak dekoratu. SARTU: Borratu daitekeen errotulki bat.
 - 17-Udal liburutegira Joan eta bertan ipuin berezi bat aukeratu. SARTU: Udal liburutegiko txartelaz.
 - 18- Maite duzun pertsona bati eskutitz bat idatzi. SARTU: Margo berezi bat.
 - 19-Etxean dugun jostailu bat, beste haur bati eman. SARTU: Txintxarri bat, egin dutena gogoratzeko.
 - 20- Familian gabon show bat prestatu, beste familiako kideei erakusteko. SARTU: Serpentina showean erabiltzeko
 - 21- Ausartzen ez zaren gauza polit hori egiteko aukera. SARTU: Superheroi betaurreko batzuk, botere hori duzula irudikatzen.
 - 22- Familian txiste bat asmatu. SARTU: Sudur gorri bat.
 - 23- Auzokideei urtea alaituko dien mezu bat idatzi. SARTU: Paper berezi bat.
 - 24- Familian botxeak egin, kalejiretara elegante joateko. SARTU: Eskulana egiteko materiala.

KOKORIKO
HEZKUNTZA FAKTORIA

Esnatu ala hil

Abenduak 3 laster izango da, Euskararen Nazioarte Eguna. Garrantzitsua da egutegian markatzea eta egun hau haurrekin ere lantzea. Urtean zehar badaude euskara lantzeko hainbat eta hainbat ekimen: Euskaraldia, Korrika, Araba Euskaraz, herrietako euskaraz bizi egunak... Euskararen nazioarteko Eguna gain euskara erdigunean jartzeko aukera ematen diguten egunak dira.

Euskara ez dago bere egoera onenean, azken hamar urteetan datuek ez digute hobetzen ari denaren seinalerik ematen. Eta egoera honen aurrean zer? “Esnatu ala hil” entsegua irakurrita hezkuntzatik asko dago egiteko gai honetan.

Eskoletan, aisialdian zein familian ere haurren euskara gaitasunean jarri behar dugu arreta. Gure haurrek euskaraz aritzea nahi badugu, euskaraz, erderetan bezainbeste edo hobeto egiteko erronka dugu aurrean.

Haurrek eskoletan eta aisialdi gidatuan pasatzen dute tarte handi bat, eta egituratuak dauden hezkuntza esparru hauetan, euskararen lanketa zorrotza egin beharko lukete. Nerabe asko eta asko dira Derrigorrezko Hezkuntza bukatu eta euskaraz aritzeko gai ez direnak. Euskararen indartzeko ez da nahikoa matematikak euskaraz egitea. Euskara zentroan jarri behar da eta estrategia sakonak landu. Adibide bat jartzearen, historia-ko azterketa bat gauditu dezake nerabe batek akats ortografikoz bete? Edo azterketa ahoz egiten badu, 3 esalditik behin erderakada bat botatzen badu? Edukiak landu behar dira baina euskaraz estrategia bat behar du gaur egun eskoletan ez dagoena.

Gainera, aisialdi gidatu geroz eta gehiago dago euskaraz ez dena. Garrantzia handiagoa hartzen du zer ematen denaz, zein hizkuntzatan eta nola ematen den baino.

Familien girora salto egiten badugu, aipatutako liburuan esaten da gurasoen ehuneko handi batek haurrei euskaraz egiten dietela, guraso hauek euskaraz aritzeko gaitasun osoa ez izan arren. Eta hau bada pozteko zerbait. Baina hautu politiko hori haurrekin egiten den bezala, helduen artean ere gertatzea ezinbestekoa da. Geroz eta gehiago erabili, orduan eta hobeto egingo da euskaraz, eta geroz eta hobeto egin orduan eta errazago erabiliko da.

Horregatik, Euskararen Nazioarteko Eguna izan dadila, euskararen indarberritzean sakontzeko, egun markatu bat, politikaz, estrategiaz eta edukiz esanguratsua. Aurpegi garbiketa bat edo folklorean eroritako egun bat baino gehiago izan dadila. Hausnartu eta esnatu, alternatiba bestela hiltzea da!

Igerian elegante

Zein da igerian hain ongi ari den elefante honen itzal zuzena?

ALdea dago!

Aurki itzazu Jaione elefantetxoaren eta bere islaren artean dauden aldeak. Hamaika dira guztira.

Margotu

Hona hemen Txomin. Tronpatik ura botatzea eta ondokoak bustitzea gustatzen zaio, baita mozorrotzea ere. Margotu ezazu leopardo jantzita. Ez ahaztu biboteak.

Goiko jolasean ageri diren sei elementuk osatzen dute domino jolas hau; honako hauek dira:

DOMINOAN

Osa itzazu zuriuneak domino zati honek zentzua izan dezan.

eulia

hostoa

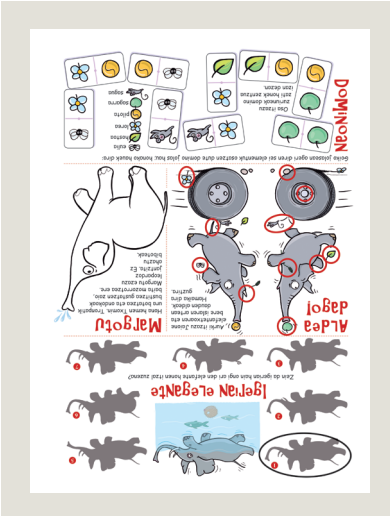
lorea

pilota

sagarra

sagua

Soluzioak

Kontra Aiaraldetik mundura

AINHOA DE MUGURUZA

JAIOTERRIA
AMURRIO (2001)

BIDAIAREN XEDEA
**MUGGI ART PROIEKTU ARTISTIKOA
GARATZEN ARI DA ESTATU
BATUETAN**

“NEW YORKEK ZURE LANA ALDATZEN DU, ZUK NAHI EDO EZ. INSPIRAZIO AMAIGABEA DA”

Aiaraldekua izanda, nola eta zergatik amaitu duzu New Yorken?

Unibertsitate garaia iritsi zenean ez nuen oso argi zer bide aukeratu, eta ingeniari-tza probatzen hasi nintzen. Azkar konturatu nintzen ez zela nire lekua. COVID garaian guztia hantx gora jarri zenean ingeniari-tza utzi, maleta hartu eta Italiara joatea erabaki nuen. Han lan egin nuen eta, aldi berean, nire buruari denbora eman nion benetan zer nahi nuen pentsatzeko.

Bigarren aldiz unibertsitate bueltatu nintzenean argi nuen artearekin lotutako zer-

bait egin behar nuela, eta Arte Ederrak hautatu nituen. Garai horretan nire orduko bikotearekin bidaiatzen hasi nintzen, eta munduak zenbat aukera eskaintzen zituen ikustean pentsatu genuen Estatu Batuetara salto egitea.

Horrela iritsi ginen Kaliforniara lehenbizi, gero Miamira eta azkenik New Yorkera.

Sorkuntzan murgilduta aritzen zara, Muggi Art proiektuarekin. Noiz eta nola sortu zenuen ekimen hori?

Muggi Art ez da egun bate-tik bestera sortu; nire bizitza-ko etapa guztietan egon da for-

ma batean edo bestean. Txikitatik aritu izan naiz etxeko hormetan marrazten, ilustrazioak sortzen... Beti sentitu dut narra-tiba bisualekiko lotura. 16 urte nituenean sortu nituen “Muggi” izena eta horri lotutako lehenengo proiektutxoak: pol-tsa pertsonalizatuak, komisio txikiak... Irabazten nuen diru guztia berriro inbertitzen nuen: materialetan, diseinuetan edo bidaietan inspirazioa bilatzeko.

Denborarekin, proiektua garatu da: estilo propioa bilatu dut, nire hizkuntza artistikoa zorrozten ari naiz eta Aiara-ldeko sormenetik New Yorkeko es-zenara salto egin dut.

Zer nolako eragina dauka New Yorken bizitzeak zure sorkuntza prozesuan? Aberastu egiten du?

New Yorkek zure lana aldatzen du, zuk nahi edo ez. Hemen bizitzeak ate gehiago irekitzen dizkizu, bai profesionalki bai mentalki. Hiria bera in-spirazio amaigabea da: jendea, metroko momentu txikiak, kaosa, arkitektura, eszena artistikoa...

Aldi berean, alde ilun bat ere badu: *hustle culture*. Beti ematen du ez zarela nahikoa egiten ari, beti dago norbait gehiago lan egiten, hobeto, azkarrago... eta presio horrek neke handia eragiten du batzuetan.

Baina, era berean, presio horrek bultzatu egiten nau: nire sormen-prozesua bizkortu eta indartu da, eta orain gauzak egiteko modu askoz ausarta-go dut.

AEB

AZALERA

9.833.517 kilometro koadro.

BIZTANLEAK

340 milioi biztanle.

HIZKUNTZAK

Ingelesak betetzen du ‘de facto’ hizkuntza ofizialaren funtzioa. Dozenaka hizkuntza indiar galtzeko bidean dira.

Ilustrazioa: Mikel Casal

Gure hizkuntzaren alde egiten dugu, ez gure *ondarea* babesteko bakarrik, baizik eta baita gure *gizartearen* sustraitzea eta kohesioa *bultzatzeko* ere.

LABORAL
kutxa

Bada beste modu bat